

EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 5.4.2022
COM(2022) 150 final

2022/0099 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega muudetakse
direktiivi (EL) 2019/1937 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2022) 156 final} - {SWD(2022) 95 final} - {SWD(2022) 96 final} -
{SWD(2022) 97 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa rohelise kokkuleppega käivitati ELi uus majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on muuta EL õiglaseks ja jõukaks nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega piirkonnaks. Sellega kinnitati veel kord komisjoni soovi suurendada oma kliimaeesmärkide ambitsioonikust ja muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks. Lisaks seati eesmärgiks kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnaga seotud ohtude ja mõjude eest. Kuna kliimameetmete võtmisega ei saa viivitada, muutis EL oma kliimaeesmärgi ambitsioonikamaks määrusega (EL) 2021/1119 (Euroopa kliimamäärus),¹ mis võeti vastu 2021. aastal. Kliimamäärusega kehtestatakse siduv eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ja saavutada ELi kliimaneutraalsus hiljemalt 2050. aastaks. Lisaks on EL suurendanud oma algset *Pariisi kliimakokkuleppe* kohast riiklikult kindlaksmääratud eesmärki vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 %, kehtestades uueks eesmärgiks vähemalt 55 %. Nende eesmärkide saavutamiseks ja maailma keskmise temperatuuritõusu hoidmiseks 1,5 °C juures tuleb tugevdada kõiki ELi majanduse CO₂ heite vähendamise seisukohast olulisi vahendeid; F-gaaside määrus on fluoritud kasvuhoonegaaside (F-gaaside) heite seisukohast väga oluline vahend.

F-gaasid on inimese loodud kemikaalid, mis on väga tugeva toimega kasvuhoonegaasid – sageli mitu tuhat korda tugevama toimega kui süsinikdioksiid (CO₂). Koos süsinikdioksiidi, metaani ja dilaammastikoksiidiga kuuluvad need *Pariisi kliimakokkuleppega* hõlmatud kasvuhoonegaaside heite rühma. Praegu moodustab F-gaaside heide 2,5 % ELi kasvuhoonegaaside koguheitest, kuid aastatel 1990–2014 see kahekordistus, samal ajal kui muude kasvuhoonegaaside heide vähenes. Seda selgitab asjaolu, et varem asendasid F-gaasid sageli osoonikihti kahandavaid aineid ELi piirkondades, kus viimaste kasutamine oli keelatud, et kaitsta stratosfääri osoonikihti, nagu on nõutud osoonikihti kahandavate ainete 1987. aasta Montreali protokollis (edaspidi „protokoll“).

F-gaaside heite suurenemise tagasipööramiseks võeti vastu määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta² (edaspidi „F-gaaside määrus“). Fluorosüsinikud (HFCd) on kliimat mõjutava heite seisukohast kõige olulisem F-gaaside rühm ning F-gaaside määru peamine uudsus seisnes kvoodisüsteemi kehtestamises ELi HFCde järkjärguliseks vähendamiseks, et rakendada järkjärgulist ajakava selliste HFCde koguse vähendamiseks, mida importijad ja tootjad võivad igal aastal turule lasta.

ELi F-gaaside poliitikat tuleb vaadelda valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) hiljutise eriaruande³ kontekstis. Selleks, et piirata globaalset soojenemist 1,5 °C temperatuuri tõusuga, on vaja F-gaaside heidet vähendada 2050. aastaks *kogu maailmas* 2015. aastaga võrreldes kuni 90 %.

Pidades silmas HFCde heite suurenemise ja selle kliimamõju tagasipööramise vajadust ning ehkki HFCd ei kahanda osoonikihti, otsustasid protokolliosalised 2016. aastal Kigali muudatusega rakendada ülemaailmselt HFCde järkjärgulist vähendamist, millega vähendatakse järgmise 30 aasta jooksul ülemaailmselt HFCde tootmist ja tarbimist rohkem kui 80 %. See tähendab, et iga lepinguosaline peab järgima HFCde tarbimise ja tootmise

¹ ELT L 243, 9.7.2021, lk 1.

² ELT L 150, 20.5.2014, lk 195.

³ IPCC eriaruanne globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra (august 2021), <https://www.ipcc.ch/sr15/>.

vähendamise ajakava ning juhinduma impordi- ja ekspordilubade andmisel ja HFCde aruandluses ühistest nõuetest. Teadlaste hinnangul aitab ainuüksi Kigali muudatus sajandi lõpuks globaalset soojenemist vähendada kuni 0,4 °C.

Komisjoni koostatud hinnangu kohaselt⁴ on F-gaaside määrusega kaasnenud alates 2015. aastast F-gaaside heite iga-aastane vähenemine. Lisaks vähenes aastatel 2015–2019 ELi turul HFCde pakkumine 37 % tonnides ja 47 % CO₂ ekvivalenttonnides. On toimunud selge nihe väiksema globaalse soojendamise potentsiaaliga (GWP) alternatiivide, sealhulgas looduslike alternatiivide (nt CO₂, ammoniaak, süsivesinikud, vesi) kasutamisele paljudes seadmetes, milles varem kasutati F-gaase. 2030. aastaks kavandatud määral heite vähenemist siiski täielikult ei saavutata ja leidub kasutamata potentsiaal heite täiendavaks vähendamiseks. Kuigi F-gaaside määrus võeti vastu enne Kigali muudatust ja see mängis kesket rolli kõnealuse ülemaailmse kokkuleppe saavutamisel, ei ole määrusega võimalik täielikult tagada kõigi kohustuste täitmist (elkkõige pärast 2030. aastat).

Määruse rakendamisel saadud aastatepikkused kogemused ja sidusrühmadelt saadud tagasiside kinnitavad, et kvoodisüsteemis vajavad lahendamist mitu probleemi. Need ulatuvad ebaseaduslikust tegevusest, sealhulgas salakaubaveost ja puhtalt spekulatiivsetest kavatsustest ajendatud petturlikest kauplejatest kuni kvalifitseeritud tehnikute puuduseni. Samuti tuleb kõrvaldada teatavad seirelüngad, parandada aruandlus- ja kontrollitoimingute tõhusust ning täiendavalt selgitada mitmeid kehtivaid eeskirju, kuna enamik tööstusharu, valitsusväliste organisatsioonide ja ametiasutuste sidusrühmi on seda läbivaatamise olulise eesmärgina rõhutanud. Seega oli selge, et määruse põhielemendid tuleks säilitada, kuid vaja on mitut sätet täpsustada ja lisada uusi.

ELi F-gaaside poliitika üldeesmärgid on järgmised:

- (1) vältida F-gaaside lisaheidet, aidates seeläbi kaasa ELi kliimaeesmärkide saavutamisele;
- (2) tagada protokoll järgimine seoses HFCdega seotud kohustustega.

Heidet saab ära hoida kahel viisil: vältides üldse F-gaaside kasutamist (st vähendades F-gaaside nõudlust) ning tagades, et gaaside tootmisel, kasutamisel ja kõrvaldamisel võetakse meetmeid heite või lekete vältimiseks (edaspidi „tõkestamine“). Seetõttu on F-gaaside poliitika konkreetsed eesmärgid:

- takistada suure globaalse soojendamise potentsiaaliga F-gaaside kasutamist ning edendada alternatiivsete ainete või tehnoloogiate kasutamist, kui nende tulemuseks on kasvuhoonegaaside väiksem heide, vähendamata seejuures ohutust, funktsionaalsust ja energiatõhusust;
- vältida seadmete leket ja tagada F-gaaside nõuetekohane töötlemine seadmetes kasutusaja lõpus;
- edendada kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid, parandades alternatiivsete tehnoloogiate ja väikese globaalse soojendamise potentsiaaliga gaaside võimalusi turul.

Määruse hindamise järelduste põhjal on komisjonil selle läbivaatamisel järgmised eesmärgid:

- (1) **täiendavalt vähendada F-gaaside heidet**, et aidata saavutada 55 % vähendamise eesmärki 2030. aastaks ja CO₂-neutraalsuse lõppeesmärki 2050. aastaks;
- (2) saavutada täielik kooskõla protokolliga;

⁴ Vt ettepanekuga kaasneva mõjuhindangu 5. lisa.

- (3) tõhustada **rakendamist ja jõustamist** ebaseadusliku kaubanduse, kvoodisüsteemi toimimise ja F-gaaside alternatiivide alase koolitusvajaduse küsimustes;
- (4) parandada **järelevalvet ja aruandlust**, et täita olemasolevad lüngad ning parandada nõuetelevastavuse tagamiseks protsesside ja andmete kvaliteeti;
- (5) suurendada **selgust ja sisemist sidusust**, et parandada eeskirjade mõistmist ja rakendamist.

Algatus aitab kaasa kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030 ja selles sätestatud kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, eelkõige kliimamuutuste vastu võitlemisele.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Selleks, et saavutada Euroopa kliimamääruses sätestatud õiguslikult siduvad kliimaeesmärgid, tegi komisjon nn jõupingutuste jagamise määruse muudatusega ettepaneku tugevdada liikmesriikide heite vähendamise eesmärgi aastateks 2021–2030. Jõupingutuste jagamise määrus⁵ hõlmab olemasoleva ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga hõlmamata sektorite heitkoguseid, millest peaaegu 5 % moodustab F-gaaside heide. Liikmesriikide individuaalsed eesmärgid on seotud kasvuhoonegaaside üldkorviga. Sellest tulenevalt ei ole ELil ega liikmesriikidel konkreetselt F-gaaside heitega seotud siduvaid eesmärgi. Siiski on väga oluline, et F-gaaside heidet vähendataks peamiselt F-gaaside määrusega, sest selline tegevus on osutunud Euroopa tasandil tulemuslikuks ja kulutõhusaks. Selline tegevus täiendab F-gaaside vähendamise lisameetmeid, mida on parem võtta riiklikul tasandil kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, näiteks täiendavad neid jäätmevalitsemise meetmed, sektorite rangem järelevalve või rahalised stiimulid alternatiivide leidmiseks. Koos peavad liidu ja liikmesriikide tasandil võetud, igat liiki heitega seotud meetmed tagama, et iga liikmesriik suudab tõhusalt saavutada oma riiklikud kasvuhoonegaaside heite eesmärgid, nagu on kindlaks määratud jõupingutuste jagamise määruses.

F-gaaside määrus hõlmab kõiki sektoreid, millega kaasneb oluline F-gaaside heide, kuid seda täiendab direktiiv 2006/40/EÜ⁶ mootorsõidukite kliimaseadmete kohta, millega keelatakse alates 2017. aastast uutes sõiduvahendites selliste külmaainete kasutamine, mille globaalse soojendamise potentsiaal on üle 150. Enne seda keeldu kasutati HFCd, mille globaalse soojendamise potentsiaal oli 1 430.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandataval määruisel (nagu ka praegu kehtival F-gaaside määruisel) on palju sarnasusi määrusega (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta⁷ (OKAde määrus), mida vaadatakse paralleelselt läbi. Need kaks määrust koos peavad tagama, et liit täidab protokollist tulenevaid kohustusi seoses HFCde ja OKAdega. Kuigi need kaks läbivaatamist ei mõjuta teineteist otseselt, mõjutavad need sarnaseid sidusrühmi ja sektoreid ning sarnaseid tegevusi (kaubandus, seadmete kasutamine jne) ning nende puhul kasutatakse sarnaseid kontrollimeetmeid, sealhulgas protokollis nõutud kaubanduslitsentside süsteemi. Nii tööstus kui ka ametiasutused on seetõttu nõudnud, et asjakohased eeskirjad (nt tollikontrollid, lekkeid käsitlevad eeskirjad, määratlused jne) oleksid tihedalt kooskõlas.

Läbivaadatud F-gaaside määruse panust kasvuhoonegaaside eesmärkide saavutamisse liikmesriikide tasandil jõupingutuste jagamise määruse alusel täiendab tööstusheidete direktiivi läbivaatamine (tööstusheidete direktiiv: direktiiv 2010/75/EL). Tööstusheidete direktiiv hõlmab tegevusi, mis tekitavad ligikaudu 15 % ELi kasvuhoonegaaside koguheitest,

⁵ COM(2021) 555 final.

⁶ ELT L 161, 14.6.2006, lk 12.

⁷ ELT L 286, 31.10.2009, lk 1.

mida heitkogustega kauplemise süsteem ei hõlma. Tööstusheidete direktiivis keskendutakse peamiselt selliste tööstuslikest allikatest pärit saasteainete ja kasvuhoonegaaside heitele, mida ELi heitkogustega kauplemise süsteem ei hõlma⁸. Seevastu OKAde määrus ja F-gaaside määrus keskenduvad peamiselt, kuid mitte ainult, osoonikihti kahandavate ainete ja fluoritud gaaside turule laskmisele ja kasutamisele, et vältida nende kemikaalide – mis on väga tugeva toimega kasvuhoonegaasid – heidet. Tööstusheidete direktiiv pakub võimalust võtta süstemaatiliselt arvesse F-gaaside heidet kui peamist keskkonnaparameetrit tööstussektorite jaoks parima võimaliku tehnika viitedokumentide väljatöötamisel. Need viitedokumendid on aluseks heite piirnormide kindlaksmääramisel tööstuskäitistele, et need piiraksid F-gaaside ja OKAde heidet. Lisaks ajakohastatakse Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri määrust (määrus (EÜ) nr 166/2006), et parandada aruandlust ja teabe kättesaadavust nii saasteainete kui ka kasvuhoonegaaside heite kohta, ning see peaks tulevikus võimaldama muuta selliste käitiste F-gaaside ja OKAde heiteandmed detailsemaks.

Samuti on olemas tihe koostoime energiapoliitikaga, eelkõige ökodisaini käsitleva direktiiviga 2009/125/EÜ,⁹ võttes arvesse F-gaaside seadmete energiakasutusest tuleneva kaudse heite olulisust. Ettepanekus järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, võttes arvesse üksnes alternatiive, mis on vähemalt sama energiatõhusad kui tavapärasest F-gaasi kasutavad seadmed. Erilist tähelepanu on pööratud ka asjaolule, et energiasüsteemi CO₂ heite vähendamiseks on liidus vaja praegu F-gaasidega turustatavate soojuspumpade kasutamise kiiret kasvu. See on eelkõige tingitud hiljutistest geopoliitilistest sündmustest, mis nõuavad soojuspumpade kasutamise kiiremat kasvu, et vähendada sõltuvust naftast ja gaasist, nagu on kirjeldatud teatises kava „RePowerEU“ kohta¹⁰. Kliimanetraalsuse saavutamiseks on oluline kehtestada poliitikameetmed, mis suurendavad energiatõhusust nii palju kui võimalik ja piiravad F-gaaside otsest heidet. See on eriti oluline, kuna kõik praegu kasutusele võetavad F-gaasidega soojuspumbaseadmed põhjustavad paljude aastate jooksul otsest kasvuhoonegaaside heidet lekete tõttu, vajaliku hoolduse tõttu täiendavate F-gaasidega ja võimaliku heite tõttu, kui seadmed satuvad jäätmevoogu. Võimaluse korral tuleks seda vältida, mistõttu on kehtestatud konkreetsed tootekeelud. Üldiselt prognoositakse, et kavandatud kvoodisüsteemi läbivaatamisel, järgides mõjuhinnangu eelistatud varianti, on piisavalt puhvrit, et võimaldada soojuspumpade kasutuselevõtmise kasvu.

Importi ja aruandlust käsitlevate sätete puhul esineb koostoime REACH-määrusega,¹¹ kuna mõlemad mõjutavad fluoritud gaaside importijaid. Detailsemaid kogutud andmeid ja F-gaaside määrukses sätestatud kvoodisüsteemiga seotud rangeid impordinõudeid võiks kasutada REACH-määruse kohaste registreerimiskohustuste ülevaate ja täitmise parandamiseks, nagu on märkinud keemiatööstus.

Läbivaadatud ettepanekuga tugevdatakse tunduvalt seoseid tolli, turujärelevalve, keskkonnanuritegude vältimise ja rikkumistest teatamisega, sest sellega sätestatakse ettevõtjate ja pädevate asutuste konkreetsed kohustused vähendada ebaseaduslikku tegevust, sealhulgas salakaubavedu, ning kaitsta määruse keskkonnaalast terviklikkust.

Lisaks on olemas otsene seos jäätmepoliitikaga, kuna olelusringi lõpp on oluline etapp, kus tekib palju heidet, kui kehtivaid kohustusi ei täideta. F-gaaside määrukses sätestatud kokkukogumise kohustusi täiendavad viited asjaomastes jäätmealastes õigusaktides

⁸ Direktiiv 2003/87/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

¹⁰ COM(2022) 108 final.

¹¹ <https://echa.europa.eu/regulations/reach/legislation>.

(nt elektroonikaromude direktiiv¹² ja jäätmesaadetiste direktiiv¹³). F-gaaside määrusega edendatavad tugevdatud tootjavastutuse süsteemid võivad oluliselt kaasa aidata praeguste tavade parandamisele ja vähendada kasutuselt kõrvaldamisel tekkivat heidet. See pakub häid võimalusi jäätmete raamdirektiivi käimasolevat läbivaatamist silmas pidades.

Ohutusstandardite ning koodeksite ja õigusaktide pidev ja õigeaegne ajakohastamine kõigil tasanditel – Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil – on äärmiselt oluline, et pidada sammu tehnoloogia kiire arenguga ja tagada, et kliimasõbralike külmaainete kasutamist on võimalik maksimeerida ohutuse arvelt järeleandmisi tegemata.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõikel 1 kooskõlas eesmärgiga säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti; kaitsta inimeste tervist ning edendada rahvusvahelisel tasandil kliimamuutustega võitlemise meetmeid.

• Subsidiaarsus

Ettepanek täiendab ELi õigusakte, mis on kehtinud ELi tasandil alates 2006. aastast, ning vastab selgelt subsidiaarsuse põhimõttele järgmistel põhjustel.

Esiteks on kliimasüsteemi kaitsmine piiriülene küsimus ja probleemi ulatus nõuab tegutsemist kogu maailmas. Teiseks on kõige tõhusamad meetmed F-gaaside või F-gaasidega seotud toodete ja seadmete kasutamise või turule laskmise keelamine või piiramine. ELi siseturu toimimiseks ja kaupade vabaks liikumiseks on väga soovitatav võtta selliseid meetmeid ELi tasandil. Kolmandaks käsitletakse protokollis ELi kui piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni (REIO) ning seetõttu peab EL täitma protokollis kohustusi (nt aruandlus, litsentsimisüsteem, tarbimise järkjärguline vähendamine) liidu tasandil. Selleks on vaja sama tasandi asjakohaseid õigusakte; nõuetele vastavuse saavutamine 27 erineva riikliku süsteemi kaudu oleks väga keeruline, kui mitte võimatu. Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni klausli puhul on ainsaks erandiks protokollis kohane HFCde tootmise järkjärgulise lõpetamise kava, mida tuleb täita liikmesriikide tasandil¹⁴. Mõni liikmesriik on siiski taotlenud, et ka tootmist reguleeritaks ELi tasandil, kuna see suurendaks paindlikkust asjaomaste äriühingute jaoks.

• Proportsionaalsus

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas. Ettepanekuga tagatakse, et F-gaaside heidet vähendatakse veelgi ning et EL täidab jätkuvalt protokollis tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi vähendada järk-järgult HFCde tootmist ja tarbimist. Kavandatud meetmed põhinevad nende kulutõhususe põhjalikul hindamisel, mis näitab, et mis tahes sektori heite vähendamise piirkulud jäävad samasse vahemikku nagu kulud, mida teised majandussektorid peaksid eeldatavasti kandma, et tagada 2050. aastaks vajalik üleminek kliimanetraalsusele. Lisaks aitavad leevendusmeetmed pikas perspektiivis kulusid üldiselt kokku hoida. Mõned meetmed suurendavad veidi tööstuse halduskoormust, kuid mõned neist on olulised protokollis järgimiseks, teised aga on vajalikud eeskirjade asjakohase jõustamise hõlbustamiseks ja tulevaste ohtude jälgimiseks. Viimati nimetatud meetmetest ükski ei too kaasa suuri kulusid.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 38).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (ELT L 190, 12.7.2006, lk 1).

¹⁴ Protokollis artikli 2 lõike 8 punkti a kohaselt on tootmisega seotud nõuete ühine täitmine ELi tasandil REIO raames võimalik, kuid praegu seda ei tehta, sest liikmesriigid ei ole selles kokku leppinud.

Üksikasjalikke sätteid ei kavandata valdkondades, kus eesmärgi saaks paremini saavutada teistes poliitikavaldkondades võetavate meetmetega, näiteks jäätmeid käsitlevate õigusaktidega. Meetmetega saavutatud kasu taset ei oleks olnud võimalik saavutada tööstuse ja liikmesriikide jaoks sama kulutõhusalt, võttes liikmesriikides kasutusele 27 erinevat täiendavat F-gaaside poliitikat.

- **Vahendi valik**

Valitud õigusakt on määrus, sest ettepaneku eesmärk on asendada F-gaaside määrus ja seda parandada, säilitades samal ajal määruse üldise struktuuri kontrollimeetmete osas. F-gaaside määrus on osutunud tõhusaks. Kuna ettepanek sisaldab mitmeid muudatusi ja kohandusi F-gaaside määruse struktuuris, tuleks F-gaaside määrus kehtetuks tunnistada ja asendada uue määrusega, et tagada õigusselgus. Mis tahes olulised muudatused (st määruse kehtetuks tunnistamine või muutmine direktiiviks) koormaksid liikmesriike liigselt ja tekitaksid selles sektoris tegutsevatele ettevõtjatele täiendavat ebakindlust.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Järelhindamine**

Komisjon hindas F-gaaside määrust kooskõlas parema õigusloome nõuetega ja tegutseb vastavalt F-gaaside määruse artikli 21 lõikele 2, mille kohaselt peab komisjon avaldama põhjaliku aruande määruse mõju kohta hiljemalt 31. detsembriks 2022.

Hinnangus jõutakse järeldusele, et F-gaaside määrus on olnud põhiosas tulemuslik selle algsete eesmärkide saavutamisel, milleks on nii F-gaaside heite vähendamine kui ka HFCde vähendamist käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe saavutamine. Lisaks leiti, et nende eesmärkide saavutamiseks toimivad üksikmeetmed koos hästi. Õigusakti otsese tulemusena on F-gaaside heide pärast kümme aastat kestnud koguste suurenemist alates 2015. aastast igal aastal vähenenud. See heitkoguste vähenemine saavutati väga väikeste heite vähendamise kuludega, mis olid seotud tehnoloogiliste muutustega (keskmiselt 6 eurot CO₂ ekvivalenttonni kohta) ja asjaomaste seadmete energiatõhusust vähendamata. F-gaaside määrus aitab saavutada kaugeleulatuvaid keskkonnanäesid, kuna see kehtestab kogu ELis samad kohustused, tagades samal ajal võrdsed tingimused siseturu asjaomaste tööstusharude ja ettevõtjate jaoks.

Samal ajal jõuti hindamise käigus järeldusele, et pärast määruse vastuvõtmist on asjaomast poliitikaraamistikku mõjutanud mitu olulist arengut (eelkõige Euroopa roheline kokkulepe ning Pariisi kokkuleppe ja Kigali muudatuse tõttu muutunud rahvusvaheline kliimapoliitiline keskkond), mistõttu ei ole ELi F-gaaside määrus täielikult eesmärgipärane, pidades silmas nii vajadust rakendada kogu kasutamata potentsiaali heite täiendavaks vähendamiseks kui ka protokollide järgimise tagamist tulevikus. Mudeldamine näitab, et F-gaaside heite vähenemine 2030. aastal on väiksem, kui eeldati 2012. aasta mõjuhindangus,¹⁵ mille eesmärk oli aidata saavutada varasem 2030. aasta kliimaeesmärk (vähemalt –40 % võrreldes 1990. aastaga). Samuti kasutavad mõned sektorid jätkuvalt ülimalt soojendavaid F-gaase ja põhjustavad nende heidet, mida on võimalik vältida (nt tehnoloogia arengut silmas pidades), ning heidet tekib ka sellistest sektoritest ja ainetest, mis ei kuulu praegu määruse kohaldamisalasse.

Hindamise käigus tehti kindlaks ka muid probleeme, sealhulgas HFCde ebaseaduslik import, millega hoitakse kõrval kvoodisüsteemist, ja petturlikud kauplejad (kasvav arv HFCde puhtal kujul importijaid, kellel puudub sageli seos sektoriga ning kes sisenevad turule

¹⁵ SWD(2012) 364 final.

spekulatiivsetel põhjustel ja/või kes saavad kvoodisüsteemist eaproportsionaalselt kasu). Lisaks takistab kliimasõbralike alternatiivide kasutuselevõttu selliste töötajate puudus, kellel on oskused kliimasõbralike alternatiividega seadmete paigaldamiseks ja korrashoiuks, ning ohutusstandardid, mida ei ajakohastata täielikult kooskõlas tehnoloogia arenguga. Parem kontroll heite üle võiks aidata lahendada ka mõningaid probleeme seoses HFCde ja hüdro(kloro)fluoroolefiinide (H(C)FOD) lagunemissaaduste võimaliku ökotoksikoloogilise mõjuga atmosfääris. Lisaks võiks vältida teatavaid lünki seire- ja aruandlusmeetmetega hõlmatud ainetes ja tegevustes. Peale selle võiks muuta tõhusamaks mõned aruandlus- ja kontrollikohustustega seotud kohustused. Lõpuks peeti ohuks, et praegu puudub paindlikkus, mis võimaldaks kiiresti reageerida kvoodisüsteemi soovimatutele mõjudele, näiteks HFCde pakkumise märkimisväärsele puudusele.

Üldiselt leiti, et F-gaaside määrus on väliselt järjepidev ja sidus muude sekkumistega, millel on sarnased eesmärgid, kuigi on valdkondi, mis on põhjustanud mõningaid ebakõlasid, millega tuleks tegeleda. Oluline valdkond on tolliõigus, kus tuleks ära kasutada koostoiimet Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga ja toetada tõhusat piirikontrolli ebaseadusliku tegevuse peatamiseks. Veel üks oluline koostoime on REACHi määrusega, mille raames tehakse liikmesriikide juhtimisel jõupingutusi, et uurida H(C)FODEst saadud püsivate lagunemissaaduste olulisust. Määruse sisemine kooskõla on hea, kuid vaja on mõningaid täpsustusi ja vastavusse viimisi.

Nende järelduste põhjal määrati kindlaks punktis 1 nimetatud viis läbivaatamise eesmärki.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon pidas sidusrühmadega laiapõhjalisi konsultatsioone. *Läbivaatamiskava käsitlev konsultatsioon* 29. juunist 2020 kuni 7. septembrini 2020 ja *veebipõhine avalik konsultatsioon* 15. septembrist 2021 kuni 29. detsembrini 2021 andsid kõigile sidusrühmadele võimaluse esitada arvamusi F-gaaside määruse kohta, olenemata sellest, kui tuttavad vastajad selle määrusega olid. Nende konsultatsioonide käigus saadi vastavalt 76 ja 241 vastust. Individuaalsed vastused ja kokkuvõtte on avalikult kättesaadavad komisjoni veebisaidil „Avaldage arvamust!“¹⁶. Korraldati *sihipärane konsultatsioon*, mis hõlmas 34 poolstruktureeritud intervjuud, mis olid kohandatud F-gaaside pädevatele asutustele, tolliasutustele, valitsusvälistele organisatsioonidele, ELi ettevõtjate ühendustele ja organisatsioonidele ning mitmele üksikule äriühingule. 6. mail 2021 toimus avatud sidusrühmade seminar, millel osales 355 osalejat ja kus tutvustati hindamise ja mõjuhinna esialgseid tulemusi. Seminari päevakord, taustteave ja ettekanne on kättesaadavad kliimameetmete peadirektoraadi veebisaidil¹⁷.

Konsultatsioonide käigus koguti arvamusi määruse seniste saavutuste kohta seoses selle asjakohasuse, tulemuslikkuse, tõhususe, ELi lisaväärtuse ning sisemise ja välise sidususega. Lisaks koguti tagasisidet ka võimalike meetmete ning nende tõenäolise keskkonna-, majandus- ja sotsiaalmõju kohta, võttes arvesse Euroopa rohelist kokkulepet ja selle ambitsioonikamaid eesmärgi ning protokollist tulenevaid kohustusi seoses fluorosüsivesinikega.

Sidusrühmad olid üldiselt nõus, et F-gaaside määrus on suur õnnestumine, kuid seda saaks ja tuleks parandada. Lisaks märgiti selgelt, et määruse eesmärgi ei ole võimalik paremini saavutada liikmesriigi tasandil (mitte ELi tasandil) võetavate meetmetega.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12479-Review-of-EU-rules-on-fluorinated-greenhouse-gases/public-consultation_et.

¹⁷ https://ec.europa.eu/clima/eu-action/fluorinated-greenhouse-gases/eu-legislation-control-f-gases_en#ecl-inpage-1474.

Enamik sidusrühmi ja eelkõige pädevad asutused märkisid, et määrus tuleb pärast 2030. aastat viia protokolliga kooskõlla, et tagada tulevane sidusus ja vastavus. Kuigi mõned tööstus- ja äriettevõtjate sidusrühmad, kes üldjuhul töötavad F-gaasidega jahutusseadmete, kliimaseadmete ja soojuspumpade sektoris, ei soovinud suurendada F-gaaside määrase praegusi eesmärgi, toetasid alternatiivseid külmaaineid kasutavate seadmete tootjad ja valitsusvälised organisatsioonid jõuliselt suuremaid eesmärgi. Kõigi konsultatsioonide käigus väljendasid tööstuse sidusrühmad tugevat toetust mitmesugustele meetmetele, mille eesmärk on võidelda ebaseadusliku kaubandusega ja leida lahendusi kvoodisüsteemi probleemidele, mis peegeldab asjaolu, et nad peavad seda oluliseks küsimuseks määrase parandamisel (kuigi erinevaid meetmeid toetati erineval määral). Samuti näitasid need sidusrühmad suurt toetust tehnikute täiendavale koolitusele ja sertifitseerimisele F-gaaside alternatiivide valdkonnas, rõhutades, et see aitaks kõrvaldada peamist takistust alternatiivide kasutuselevõtul.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon on kogunud ulatuslikke tehnilisi nõuandeid mitmest ekspertuuringust, sealhulgas komisjoni aruannetest¹⁸ kliimaseadmete, jaotlate, HFCde kättesaadavuse, ärilise kasutusega jahutuse, kvoodi eraldamise, ohutusstandardite ja seadmeid hooldavate töötajate koolituse kohta. Lisaks korraldasid väliskonsultandid määrase läbivaatamiseks põhjaliku ettevalmistava uuringu, mis hõlmas F-gaase kasutavate sektorite üksikasjalikku alt-üles inventuurimudelit (AnaFgasi mudel), mille põhjal arvutati F-gaaside nõudluse ja heite stsenaariumid, lähtestsenaarium ja poliitikavariantide stsenaariumid ning asjaomaste seadmete energiakasutus EL 27 riikides ja Ühendkuningriigis ajavahemikul 2000–2050. Lisatud kulumoodul võimaldab kvantifitseerida F-gaasidel või nende alternatiividel põhinevate seadmete käitajate kulusid. Makromajandusliku mõju mudeldamisel kasutati Teadusuuringute Ühiskeskuse GEM-E3 mudelit¹⁹. Ettevalmistav uuring ja selle lisad (Öko-Recherche jt, 2021) koos alusandmete, eelduste ja üksikasjalike tulemustega avaldatakse kliimameetmete peadirektoraadi veebisaidil. Tööstussektor, liikmesriikide ametiasutused ja kodanikuühiskond andsid uuringusse ulatusliku panuse ja pakkusid tehnilist tuge.

- **Mõjuhindang**

Komisjon viis läbi mõju hindamise, mille käigus analüüsiti kolme poliitikavarianti, võttes arvesse nende tõhusust seatud eesmärkide saavutamisel ning nende keskkonna-, majandus- ja sotsiaalmõju. Iga läbivaatamise eesmärgi jaoks määrati kindlaks meetmed. Need vastastikku täiendavad ja üksteist mitte välistavad meetmed rühmitati nende eeldatavate (heite vähendamise) kulude alusel kolmeks poliitikavariandiks.

Kõik kolm varianti hõlmavad parandusi eesmärgiga selgitada eeskirju või muuta need sidusamaks. Kolm varianti on järgmised.

- **Variant 1: protokolliga kooskõlla viimine (väikeste kuludega meetmed).** See hõlmab kõiki meetmeid, millega tagatakse pikaajaline vastavus protokollile. See variant hõlmab ka kõigi eesmärkide saavutamiseks kasulikke meetmeid, mille puhul eeldati, et kulud ja jõupingutused, kui neid on, on väga väikesed.
- **Variant 2: proportsionaalne heite vähendamine ja rakendamise parandamine.** Lisaks variandi 1 meetmetele hõlmab see meetmeid, millega saavutatakse heite vähendamine ja rakendamise paranemine mõõdukate kulude ja jõupingutustega, kuni sellise tasemeni, mille puhul ükski allsektor ei pea maksma rohkem kui heite vähendamise sektoripõhised piirkulud, mida majanduses üldiselt eeldatakse, et

¹⁸ C(2020) 6637 final, C(2020) 6635 final, C(2020) 8842 final, C(2017) 5230 final, COM(2017) 377 final, COM(2016) 749 final, COM(2016) 748 final.

¹⁹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/gem-e3/gem-e3-model_en.

saavutada 2050. aastaks CO₂-neutraalsus. Seega on HFC kvoodid piiravamad kui variandi 1 puhul ning järkjärgulisele vähendamisele lisanduvad täiendavad F-gaaside keelud koos konkreetsete globaalse soojendamise potentsiaali piirnormide ja kuupäevadega. See variant hõlmab ka rohkem meetmeid jõustamise ja järelevalve parandamiseks, kui need ei too kaasa suuri kulusid.

- **Variant 3: maksimaalsete teostatavate võimaluste kasutamine ja rakendamise parandamine.** Variandiga 3 kaasnevad suured kulud. Lisaks kõigile varasematele variantide 1 ja 2 meetmetele hõlmab variant 3 ka meetmeid, mille eesmärk on kasvuhoonegaaside heite maksimaalne vähendamine, võttes arvesse praegust tehnilist teostatavust, arvestades samal ajal energiatõhususe ja ohutuse aspekte, kuid olenemata sellest, kui palju see maksaks. Selle variandi puhul kehtib kõige rangem kvoodisüsteem. See variant hõlmab ka kõiki jõustamise ja järelevalve parandamise meetmeid, mida peeti teostatavaks.

Kuigi kõik variandid tagaksid protokollis täieliku järgimise, näitab üksikasjalik mõjuhindang selgelt, et variandi 2 tulemuseks on kõige optimaalsem kulude ja tulude tasakaal, millega saavutatakse praeguse määruusega (st lähtetasemega) võrreldes palju suurem heite vähendamine mõõduka hinnaga ning välditakse põhjendamatuid raskusi kõigi mõjutatud sektorite jaoks. 2030. aasta eesmärkide kontekstis aitab kavandatud määruus hinnanguliselt heidet täiendavalt vähendada kokku 40 miljoni CO₂ ekvivalenttonni võrra. Oluline on meeles pidada, et see sääst lisandub praegusest määruusest tulenevale vähendamisele, mis hinnanguliselt vastab 430 miljonile CO₂ ekvivalenttonnile. Variandiga 2 vähendatakse heidet aastaks 2050 lisaks ligikaudu 310 miljonit CO₂ ekvivalenttonni. See tähendab, et F-gaaside aastane jääkheide 2050. aastal ulatub hinnanguliselt ainult 14 miljoni CO₂ ekvivalenttonnini. Seega leitakse, et variant 2 on kooskõlas eesmärgiga saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus, kuna see vähendab vajadust süsinikdioksiidi tehnoloogilise sidumise poliitika järele, et kompenseerida heidet, mida ei saa 2050. aastaks vältida, et kokkuvõttes saavutada kliimanetraalsus.

Vajalik tehnoloogiline kohandamine toob kaasa kulude kokkuhoiu üldiselt ja paljudes allsektorites, kuna kasutajate energiakulud on väiksemad. Siiski kaasnevad sellega teatavad kulud lõppkasutajatele, kes ei hakka kasutama alternatiive, kuna HFCde hinnad on rangema kvoodisüsteemi tõttu kõrgemad. Sellest hoolimata saavad mõned majandussektorid pikemas perspektiivis kasu tehnoloogia ümberkujundamisest, mis suurendab toodangut, innovatsiooni ja tööhõivet. Seega on variant 2 kõige paremini kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega ja põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“. Sidusrühmad on kinnitanud, et variandi 2 meetmed annavad ELi lisaväärtust. Järelikult ei oleks meetmetega saavutatud kasu taset olnud võimalik saavutada tööstuse ja liikmesriikide jaoks sama kulutõhusalt, võttes liikmesriikides kasutusele 27 erinevat F-gaaside täiendavat poliitikat. Selgub, et variandiga 1 ei saavutata võrreldes kehtiva määruusega täiendavat kumulatiivset heite vähenemist ning kui võtta arvesse variantides 2 ja 3 ilmnevat heite vähendamise potentsiaali, oleks variant 1 ELi ambitsioonikaid kliimaeesmärke silmas pidades lihtsalt vähem piisav. Variandiga 3 saavutatakse teisest küljest veidi suurem heite vähendamine võrreldes variandiga 2, kuid sellega kaasneks mõne sektori jaoks väga suured kulud (heite vähendamise sektoripõhised piirkulud 2050. aastaks kuni 2 111 eurot CO₂ ekvivalenttonni kohta variandi 3 puhul võrreldes maksimaalselt 336 euroga CO₂ ekvivalenttonni kohta variandi 2 puhul; kõigi sektorite tehnoloogilise kohandamise kulud on 113 miljonit eurot aastas variandi 3 puhul võrreldes 12 miljoni euroga aastas variandi 2 puhul) ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise riiklike eesmärkide saavutamisele kaasa aitamiseks tuleks eelistada muid võimalusi.

Variant 2 tagab ka parema kontrolli tööstuse ja ametiasutuste halduskoormuse mõõduka suurenemise juures (kogu puhaskulu oli tööstuse puhul hinnanguliselt 7,6 miljonit eurot aastas korduvate kuludena lisaks 3 miljoni euro suurustele ühekordsetele kuludele). Need muudatused peaksid võimaldama tõhusat jõustamist ning aitama lahendada tuvastatud probleeme, eelkõige seoses ebaseadusliku kaubandusega. Lisaks muutuvad järelevalve eeskirjad ühtlasemaks ja terviklikumaks, kuna need hõlmavad uusi aspekte, mis on muutunud asjakohasteks. Üksikasjalikud tulemused keskkonna-, majandus- ja sotsiaalmõju kohta on esitatud mõjuhinnangus.

Järelevalve valdkonnas jõutakse mitmete lihtsustusteni. Need hõlmavad kokkuhoidu, mis tuleneb kvoodi deklareerimisprotsessi muudatustest (aastas säästetakse 1,2 miljonit eurot), seadmete importijate aruandlus- ja loakünniste ühtlustamist (0,09 miljonit eurot aastas), seadmete importijate kontrollikünnise leevendamist (1,7 miljonit eurot aastas) ja kontrolliprotsessi digitaliseerimist (1,5 miljonit eurot aastas).

Õiguskontrollikomitee esitas mõjuhinnangu kohta 25. veebruaril 2022 positiivse arvamuse reservatsioonidega. Mõjuhinnangu teksti muudeti vastavalt lõplikele soovitudele, mis käsitlesid vajadust selgitada paremini seoseid jõupingutuste jagamise määрусega, vajadust seada kõrgemad eesmärgid ning meetodika ja edukuse parameetrite üksikasjalikumalt kirjeldust. Kõik komitee üksikasjalikud märkused ja ülevaade nende arvessevõtmisest on esitatud mõjuhinnangus. Käesolev täielik mõjuhinnang ja selle kokkuvõtlik versioon on kättesaadavad kliimameetmete peadirektoraadi veebisaidil.

- **Põhiõigused**

Käesolevas algatuses kavandatud eeskirjadega tagatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õiguste ja põhimõtete täielik austamine.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek sisaldab kindlaksmääratud kvoodihinda suurele osale HFC kvoodist, mis eraldatakse igal aastal importijatele ja tootjatele. Maksimaalne aastane tulu on esitatud järgmises tabelis.

miljonit eurot aastas

2025–2026	125
2027–2029	53
2030–2032	27
2033–2035	25
2036–2038	20

HFCde kvoodisüsteemi ning Montreali protokolliga nõutava F-gaaside ja osoonikihti kahandavate ainete litsentsimise süsteemi arendamine, käitamine, hooldus ja küberturvalisus ning vajalikud ühendused Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga ja parema jõustamise toetamine nõuavad siiski lisavahendeid. Seetõttu tehakse ettepanek kasutada kvootide müügitulu nende tegevustega seotud kulude katmiseks ning kanda ülejäänud kvoodi müügitulu üldtuluna ELi eelarvesse.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Määruse tulevane järelevalve ja hindamine võib tugineda määrusega ette nähtud iga-aastasele äriühingute aruandlusele, mida Euroopa Keskkonnaamet igal aastal kogub ja koondab²⁰. Amet koostab liikmesriikide esindajatele ja komisjonile (kliimameetmete peadirektoraat) F-gaasidega seotud tegevuste aruande, mis sisaldab muu hulgas andmeid F-gaaside ja neid gaase sisaldavate seadmetega seotud impordi, ekspordi, tootmise, hävitamise ja taasväärtustamise kohta. Lisaks kasutab komisjon neid andmeid selleks, et protokollit täitmise raames anda ELi nimel igal aastal protokollit osooniküsimustega tegelevale sekretariaadile aru HFCde tootmise, lähteainete, hävitamise, impordi ja ekspordi kohta. Lisaks on olemas aruande avalik versioon veebipõhise F-gaaside indeksi kujul, mida Euroopa Keskkonnaamet korrapäraselt avaldab ja ajakohastab. Aruandlust ja järelevalvet käsitlevad kavandatud meetmed parandaksid tulevikus seda andmebaasi veelgi.

Muudatused aruandluse ulatuses (uued ained; vabastatud kvoodi saajad; taasväärtustamise käitised) täiendavad asjaomaste gaaside ja kasutusala ringi. Heitealase aruandluse andmebaasid parandavad teadmisi heite ja seega F-gaaside sektori mõju kohta ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsioonile (UNFCCC) esitatavate andmete kvaliteeti. Aruandlus- ja kontrollieeskirjade ühtlustamine peaks samuti aitama tõhusamalt parandada andmete kvaliteeti.

Lisaks jälgib komisjon välisekspertidega sõlmitud lepingute alusel ka edaspidi tähelepanelikult hindu, kvoodisüsteemi toimimist ja sektori muid turusuundumusi. Liikmesriigid teavitavad määrusega loodud rakenduskomiteed korrapäraselt asjakohastest tegevustest, nagu i) andmete kogumine ja kasutamine heite kindlaksmääramiseks, ii) tootjavastutuse süsteimid, iii) jõustamine ja muud ebaseadusliku tegevuse suhtes võetud meetmed, sealhulgas karistused.

Komisjon jälgib ka kavandatud meetmete rakendamist. Sellega seoses teeb komisjon tihedat koostööd riiklike ametiasutustega, nt osoonikihti kahandavate ainete riiklike ekspertide, tolliasutuste ja turujärelevalveasutustega. Ettepanekus osutatud komitee abistab komisjoni tema töös ja arutab vajaduse korral küsimusi kavandatud eeskirjade ühtlustatud jõustamise kohta. Samuti jälgitakse Euroopa Liidu Kohtu asjakohase kohtupraktika arengut ning Montreali protokollit rakenduskomitee otsuseid ELi ja selle liikmesriikide tegevuse vastavuse kohta protokollile.

Määruse tulemuslik rakendamine tähendaks, et:

- F-gaaside heide peaks vähenema vastavalt lisatud mõjuhindangu alusel tehtud mudeldamise prognoosile, st 2030. aastal peaks aastane heide olema 37 miljonit CO₂ ekvivalenttonni;
- HFCdega seotud kohustustega seoses ei tohiks esineda probleeme Montreali protokollit järgimisega;
- kvoodisüsteemi rakendatakse sujuvalt ja vähendatakse ebaseaduslikku kaubandust, et vältida kahju keskkonnale, majandusele või mainele;
- järelevalve ja aruandlus toetavad poliitika hindamist ja nõuetele vastavuse kontrollit tulemuslikumal, kuid ka tõhusal viisil.

Määruse mõju tuleks korrapäraselt hinnata; kõnealustel andmetel põhinev esimene hinnang tuleks avaldada 2033. aastaks. Sellega seoses oleks vaja eksperdiuuringut, et hinnata vahetutes

²⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/fluorinated-greenhouse-gases-2020>.

sisalduvate F-gaaside kogumi („panga“) uurimisel tehtud edusamme. Hindamisel tuleks uurida ka halduskulude arengut.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Käesolevas ettepanekus ei seata kahtluse alla F-gaaside määrusega kehtestatud meetmeid fluoritud kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks. Ettepanekuga tagatakse peamiselt, et kavandatav määrus viiakse kooskõlla ELi ambitsioonikate kliimaeesmärkidega, samuti rahvusvaheliste kohustuste pikaajaline täitmine. Kehtivaid eeskirju selgitatakse ja tugevdatakse, et tagada parem jõustamine.

I peatükk

Ettepanekuga määratakse kindlaks määruse reguleerimise ja kohaldamisala ning määratletakse vajalikud mõisted.

II peatükk

Ettepanek sisaldab tõkestamise eeskirju (heite vältimine, lekkekontroll, lekke avastamise süsteem ja kokkukogumise eeskirjad). Heite vältimine hõlmab I ja II lisas loetletud F-gaase ning seda kohaldatakse kõigi asjaomaste isikute suhtes F-gaaside ja neid sisaldavate seadmete tootmise, ladustamise, transpordi ja käitamise ajal. Lekkekontroll ja arvepidamine hõlmavad ka II lisa 1. jaos loetletud gaase. Fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumise kohustust laiendatakse ka vahtudele kihilistes paneelides ja laminaatplaatides, kui need hoonest eemaldatakse. Ettepanekuga kehtestatakse samuti koolitus- ja sertifitseerimiskohustused, mis hõlmavad ka ülesandeid seoses seadmetega, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaaside asendajatena kasutatavaid gaase (alternatiivsed gaasid), et edendada nende ohutut kasutamist ja käitlemist. Koolitus- ja sertifitseerimisprogrammid peaksid hõlmama ka energiatõhususe küsimusi.

III peatükk

Ettepanek sisaldab F-gaaside ning asjaomaste toodete ja seadmete turule laskmise piiranguid ja keelde. Selles selgitatakse, et ebaseaduslikult turule lastud tooteid ja seadmeid ei saa kasutada ega edasi tarnida. Seaduslikult turule lastud toodete ja seadmete puhul on nende edasine tarnimine kahe aasta möödumisel keelu tähtajast lubatud üksnes juhul, kui esitatakse tõendid nende (esialgse) seadusliku turule laskmise kohta. Ühekordselt täidetavate mahutite toomine tolliterritooriumile ja nende edasine kasutamine või tarnimine on keelatud.

Ettepanek sisaldab ka märgistusnõudeid F-gaaside turule laskmiseks mahutites ja teatavates seadmetes. Neid nõudeid kohaldatakse ka fluorosüivesinike suhtes, mis on kvoodinõuetest vabastatud, et võimaldada nende erandite jõustamist. Ettepanekuga keelatakse ka teatavate F-gaaside erikasutus.

IV peatükk

Ettepanekuga kehtestatakse HFCde tootmise vähendamise ajakava, järgides Montreali protokolli siduvaid eeskirju. Praegust tootmist säilitavatele tootmisettevõtetele antakse õigused, mis põhinevad 2011.–2013. aasta varasemal lähtetasemel, samas kui komisjon võib liikmesriigi taotlusel ja protokollis selle riigi jaoks sätestatud tootmispiirangute ulatuses anda uutele turuletulijatele täiendavaid õigusi. Viimasega ei anta vabastust HFCdele, mida eksporditakse toodete ja seadmete sees.

Ettepanekuga kehtestatakse ka HFCde turule laskmise vähendamise ajakava, kehtestades tootjatele ja importijatele individuaalsed koguselised piirnormid (kvoodid). Importijad ja tootjad peavad tagama, et neil on turule laskmise hetkel (st importijate puhul vabasse ringlusse lubamise ajal) piisavalt kvooti, et katta turule lastud HFCde kogused. Teatavaks

kasutuseks ette nähtud HFCd on kvoodinõuetest vabastatud. Meditsiiniliste dosaatorinhalaatorite (MDIde) järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise nõudest tehtav erand siiski kaotatakse, et tagada kooskõla Montreali protokollis sätestatud tarbimise järkjärgulise vähendamise ajakavaga, kuna protokollis ajakavas nimetatud toodete suhtes erandit ei kohaldata. MDIde täitmiseks kasutavad HFCd on täielikult eralduvad, st kogu nendesse toodetesse lisatud HFC kogus satub lõpuks atmosfääri ja see on aastatel 2015–2019 kasvanud 45 %. Kuigi on olemas kaks sobivat kliimasõbralikku alternatiivi, mis ei nõuaks patsientidelt MDIde kasutamiseks kohanduste tegemist ning meditsiiniuasutuses (Euroopa Ravimiamet) on käimas nende heakskiitmise protsess, eeldab tööstus, et poliitilise signaali puudumisel võetakse need turul kasutusele aeglaselt. MDIde kaasamisega kvoodisüsteemi on võimalik 2050. aastaks heidet märkimisväärses koguses vähendada ning tootjatele ja patsientidele kaasnevad kulud on väga väikesed²¹.

Kvooote eraldatakse igal aastal uutele turuletulijatele üksnes deklaratsiooni alusel ning juba varem tegutsenud importijatele ja tootjatele nende kontrollväärtuste alusel (ja deklaratsiooni alusel, kui see on esitatud). Kõikidele importijatele ja tootjatele kvoodi eraldamise, sealhulgas eraldamissumma tasumise suhtes kohaldatakse teatavaid tingimusi. Importijad ja tootjad, kellel on sama(d) tegelik(ud) tulusaaja(d), loetakse kontrollväärtuste kindlaksmääramisel ja kvoodi eraldamisel üheks ettevõtjaks. Kvoodisüsteemis tuleks arvesse võtta ka teatavates seadmetes esinevaid HFCsid.

Importijad ja tootjad, kellele on määratud kontrollväärtus, võivad neile määratud kvoodi osaliselt või tervikuna üle kanda teisele ettevõtjale, et lasta HFCsid turule puhtal kujul, ning samuti võivad nad lubada kasutada kogu oma kvooti või osa sellest teisel ettevõtjal HFCdega täidetud seadmete turule laskmiseks.

Ettepanekuga nähakse ette ka F-gaaside portaali kasutamine kvoodi eraldamise süsteemi rakendamiseks ning litsentsimis- ja aruandluskohustuste täitmiseks ja selle ühendamine Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga. Registreeritud importijatel ja tootjatel on juurdepääs andmetele oma individuaalse kvoodieraldise, karistuste, turule lastud teatatud koguste, samuti nende ettevõtjate registreeritud kvoodi ülekandmise ja kasutuslubade kohta. Ettevõtjate väidetavad tehnilised vead teabe registreerimisel ja nende esitatud andmetes peavad olema tõendatud ja nendest tuleb komisjoni õigeaegselt teavitada.

V peatükk

Ettepanekuga kehtestatakse kauplemise tingimuseks kehtiv litsents, mis tuleb esitada impordi ja ekspordi korral tollile.

Ettepanekus selgitatakse ka tolliasutuste ja turujärelevalveasutuste rolli selles kavandatud kaubanduskontrolli jõustamisel. On loetletud teave, mis tuleks esitada impordi ja ekspordi korral, samuti teave, mida tolliasutused peaksid eelkõige riskipõhise tollikontrolli käigus kontrollima. Ühekordselt täidetavad mahutid tuleks konfiskeerida, arestida või turult kõrvaldada. Muude kaupade puhul võtavad tolli- ja turujärelevalveasutused kõik vajalikud meetmed, sealhulgas vajaduse korral konfiskeerivad või arestivad kauba, et ära hoida keelatud kauba uut turule sisenemist teise ELi tolliasutuse kaudu. Määrusega hõlmatud ebaseaduslike gaaside või toodete reeksport on keelatud. F-gaaside impordi- ja ekspordijuhtumitega lubatakse tegeleda ainult määratud või heakskiidetud sisenemis- ja väljumiskohtades ja tolliasutustes; ainult need määratud asutused või kohad võivad transiidiprotseduuri alustada või lõpetada.

Lisaks keelatakse ettepanekuga alates 2028. aastast HFCdega kauplemine protokolliga mitteühinenud riikidega kooskõlas protokollis sätestatud kohustustega.

²¹ Lisateavet MDIde kohta leiab lisatud mõjuhinnaangust.

VI peatükk

Ettepanekuga kehtestatakse aruandluskohustused eelkõige tootjatele, nii puhtal kujul kui ka toodetes ja seadmetes sisalduvate gaaside importijatele, eksportijatele, lähteainete kasutajatele, hävitamis- ja taasväärtustamise käitistele ning ettevõtjatele, kes on saanud fluorosüsvesinikke, mis kuuluvad kvoodieeskirjadest tehtavate erandite alla. Aruandlus toimub elektrooniliselt F-gaaside portaali kaudu. Esitatud andmeid kontrollitakse vastavalt koguselistele piirnormidele ka F-gaaside portaali kaudu.

Ettepanekus nõutakse, et liikmesriigid koguksid heiteandmeid võimaluse korral elektrooniliselt.

VII peatükk

Ettepanekus täpsustatakse juhtumid, mille puhul on nõutav liikmesriikidesisene ja -vaheline teabevahetus ja koostöö pädevate asutustega, samuti koostöö kolmandate riikide pädevate asutustega.

Ettepanekuga kehtestatakse ka pädevate asutuste kohustus riskipõhiselt ja konkreetsete tõendite olemasolul kontrollida, kas ettevõtjad täidavad määrust riskipõhiselt.

Ettepanekuga tagatakse ka, et rikkumisest teatajate teadetele, mis on seotud määrase rikkumisega, kohaldatakse direktiiviga (EL) 2019/1937 ette nähtud kaitsetaset.

VIII peatükk

Lisaks sätestatakse ettepanekus, et määrase rikkumise eest määratavate halduskaristuste tase ja liik peavad olema tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed ning võtma arvesse ka asjakohaseid kriteeriume (nagu rikkumise laad ja raskusaste). Eelkõige tehakse ettepanek määrata haldustrahv gaaside ning käesoleva määrasega hõlmatud toodete ja seadmete ebaseadusliku tootmise, kasutamise või nendega ebaseadusliku kauplemise korral. Kavandatud sätted on kooskõlas komisjoni 15. detsembri 2021. aasta ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu²² ja täiendavad seda.

Ettepanekuga luuakse ka konsultatsioonifoorum, mida esindavad liikmesriigid ja kodanikuühiskonna esindajad, sealhulgas keskkonnaorganisatsioonid, tootjate, käitajate ja sertifitseeritud isikute esindajad, kes nõustavad komisjoni käesoleva määrase rakendamisel ja annavad eksperdihinnanguid.

²² COM(2021) 851 final.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega muudetakse
direktiivi (EL) 2019/1937 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²³,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²⁴,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa roheline kokkuleppes käivitati liidu uus majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on muuta liit õiglaseks ja jõukaks nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega piirkonnaks. Sellega kinnitati veel kord komisjoni ambitsiooni suurendada oma kliimaeesmärke ja muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks ning selle eesmärk on kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnaga seotud ohtude ja mõjude eest. Lisaks on EL pühendunud kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030 ja selle kestliku arengu eesmärkidele.
- (2) Fluoritud kasvuhoonegaasid on inimese loodud kemikaalid, mis on väga tugeva toimega kasvuhoonegaasid – sageli mitu tuhat korda tugevama toimega kui süsinikdioksiid (edaspidi „CO₂“). Koos CO₂, metaani ja dilaammastikoksiidiga kuuluvad need ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppes²⁵ (edaspidi „Pariisi kokkulepe“) hõlmatud kasvuhoonegaaside heidete rühma. Praegu moodustab fluoritud kasvuhoonegaaside heide 2,5 % liidu kasvuhoonegaaside koguheitest, kuid aastatel 1990–2014 see kahekordistus, samal ajal kui muude kasvuhoonegaaside heide vähenes.
- (3) Selleks et fluoritud kasvuhoonegaaside heite suurenemise suundumus ümber pöörata, võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 517/2014²⁶. Komisjoni koostatud hinnangu kohaselt on fluoritud kasvuhoonegaaside heide tänu määrusele (EL) nr 517/2014 eelmise aastaga võrreldes vähenenud. Aastatel 2015–2019 on fluorosüivesinine (HFCd) tarnimine vähenenud 37 % tonnides ja 47 %

²³ ELT C , , lk .

²⁴ ELT C , , lk .

²⁵ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprill 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195).

CO₂ ekvivalenttonnides. Samuti on toimunud selge üleminek väiksema globaalse soojendamise potentsiaaliga alternatiivide, sealhulgas looduslike alternatiivide (nt CO₂, ammoniaak, süsivesinikud, vesi) kasutamisele paljudes seadmetes, milles traditsiooniliselt kasutati fluoritud kasvuhoonegaase.

- (4) Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) eriaruandes²⁷ jõuti järeldusele, et fluoritud kasvuhoonegaaside heidet tuleks kogu maailmas vähendada 2050. aastaks kuni 90 % võrreldes 2015. aastaga. Kuna kliimameetmeid tuleb võtta kiiresti, suurendas liit oma kliimaeesmärke Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119 (Euroopa kliimamäärus)²⁸. Kõnealuse määrusega on kehtestatud siduv eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aastaga ja saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Lisaks on liit suurendanud oma algset Pariisi kokkuleppe kohast riiklikult kindlaksmääratud eesmärki vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 %, kehtestades uueks eesmärgiks vähemalt 55 %. Määruse (EL) nr 517/2014 hindamine näitab siiski, et liidu aegunud kliimaeesmärkide raames 2030. aastaks kavandatud heite vähendamist ei saavutata täielikult.
- (5) Kuna fluorosüsivesinike heide kogu maailmas suureneb, otsustasid osoonikihti kahandavate ainete 1987. aasta Montreali protokoll (edaspidi „protokoll“) osalised 2016. aastal Kigali muudatuse²⁹ alusel vähendada järgmise 30 aasta jooksul järkjärgult fluorosüsivesinike tootmist ja tarbimist rohkem kui 80 %. See tähendab, et kõik osalised peavad järgima fluorosüsivesinike tarbimise ja tootmise vähendamise ajakava ning kehtestama litsentsimissüsteemi fluorosüsivesinike impordi ja ekspordi ning aruandluse jaoks. Kigali muudatusega säästetakse sajandi lõpuks hinnanguliselt kuni 0,4 C täiendavat soojenemist.
- (6) On oluline, et käesoleva määrusega tagataks, et liit täidab pikas perspektiivis kõnealuse protokoll Kigali muudatusest tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi, eriti seoses fluorosüsivesinike tarbimise ja tootmise vähendamise ning aruandlus- ja litsentsimisnõuetega, eelkõige kehtestades tootmise järkjärgulise vähendamise ja lisades vähendamise etapid fluorosüsivesinike turule laskmise jaoks pärast 2030. aastat.
- (7) Selleks et tagada kooskõla protokollis sätestatud aruandlusnõuetega, tuleks fluorosüsivesinike globaalse soojendamise potentsiaalid IPCC neljanda hindamisaruande kohaselt välja arvutada ühe kilogrammi gaasi globaalse soojendamise potentsiaali ja ühe kilogrammi CO₂ globaalse soojendamise potentsiaali suhtena 100 aasta kohta. Muude ainete puhul tuleks kasutada IPCC viimast hindamisaruannet. Võimaluse korral tuleks ette näha globaalse soojendamise potentsiaal 20 aasta kohta, et anda paremat teavet käesoleva määrusega hõlmatud ainete kliimamõju kohta.
- (8) Fluoritud ainete tahtlik heitmine keskkonda, kui see on ebaseaduslik, on käesoleva määruse raske rikkumine ja tuleks sõnaselgelt keelata; seadmete käitajad ja tootjad peaksid olema kohustatud vältima selliste ainete leket nii palju kui võimalik, sealhulgas kõige asjakohasemate seadmete lekkekontrolli abil.

²⁷ IPCC eriaruanne globaalse soojenemise kohta 1,5°C võrra (august 2021).

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

²⁹ Nõukogu 17. juuli 2017. aasta otsus (EL) 2017/1541, mis käsitleb osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokoll Kigali muudatuse Euroopa Liidu nimel sõlmimist (ELT L 236, 14.9.2017, lk 1).

- (9) Võttes arvesse, et mõne fluoritud ühendi tootmise protsess võib põhjustada muude kõrvalsaadusena tekkinud fluoritud kasvuhoonegaaside heidet, tuleks fluoritud kasvuhoonegaaside turule laskmise tingimusena sellised kõrvalsaadused hävitada või edaspidiseks kasutamiseks kokku koguda. Tootjatelt ja importijatelt tuleks nõuda, et nad dokumenteeriksid meetmed, mis on võetud selleks, et tootmisprotsessi käigus trifluorometaani heidet ära hoida.
- (10) Fluoritud ainete heite ärahoidmiseks on vaja kehtestada sätted, mis käsitlevad ainete kokkukogumist toodetest ja seadmetest ning selliste ainete lekete ärahoidmist. Fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid vahte tuleks käsitleda vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2012/19/EL.³⁰ Et heidet võimalikult palju vähendada, tuleks kokkukogumise kohustust laiendada ka hoonete omanikele ja töövõtjatele teatavate vahtude eemaldamisel hoonetest.
- (11) Et julgustada selliste tehnoloogiate kasutamist, mis kliimat ei mõjuta või mõjutavad vähem ning mis võivad hõlmata mürgiste, tuleohtlike või suure rõhu all olevate ainete kasutamist, peaks fluoritud kasvuhoonegaasidega tegelevate füüsiliste isikute koolitus hõlmama tehnoloogiaid, mille abil asendatakse või vähendatakse fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamist, sealhulgas teavet energiatõhususe aspektide ning kohaldatavate eeskirjade ja tehniliste standardite kohta. Määruse (EL) nr 517/2014 alusel kehtestatud sertifitseerimis- ja koolitusprogrammid, mida võib integreerida riiklikesse kutseõppesüsteemidesse, tuleks läbi vaadata või neid tuleks kohandada, et võimaldada tehnikutel kasutada alternatiivseid tehnoloogiaid ohutult.
- (12) Keelud, mis kehtivad seoses teadaolevalt kõige enam kliimat kahjustava aine – väävelheksafluoriidi – erikasutusega, tuleks säilitada ja neid tuleks täiendada lisapiirangutega selle kasutamise kohta kriitilise tähtsusega energijaotuse sektoris.
- (13) Kui konkreetsete fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamisele on olemas sobivad alternatiivid, tuleks keelata selliste uute jahutus-, kliima- ja tuletõrjeseadmete turule laskmine, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase või mille käitamiseks on neid gaase vaja. Kui alternatiivid ei ole kättesaadavad või ei saa neid kasutada tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel või kui selliste alternatiivide kasutamisega kaasneksid ebaproportsionaalsed kulud, peaks komisjonil olema võimalik lubada erandit, et võimaldada selliste toodete ja seadmete turule laskmist piiratud ajaperioodil.
- (14) Selleks et vähendada jahutus- ja kliimaseadmete käitamise kaudset mõju kliimale, tuleks selliste seadmete maksimaalset energiatarbimist, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ³¹ alusel vastu võetud asjakohastes rakendusmeetmetes, pidada jätkuvalt põhjuseks, miks teatavat liiki seadmed vabastatakse fluoritud kasvuhoonegaaside kasutamise keelust.
- (15) Osoonikihti kahandavate ainete ühekordselt täidetavad mahutid tuleks keelustada, võttes arvesse, et tühendamisel jääb nendesse mahutitesse vältimatult teatav kogus külmaainet, mis seejärel atmosfääri pääseb. Sellega seoses tuleks käesoleva määrusega keelata nende import, turule laskmine, hilisem tarnimine või turul kättesaadavaks tegemine ja kasutamine, välja arvatud kasutuseks laboris ja analüüsides tegemiseks, ning nende eksport.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 38).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

- (16) Selleks et hõlbustada turule laskmise keeldude ja piirangute täitmise tagamist toodete ja seadmete puhul, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase või mille käitamiseks on neid gaase vaja, sealhulgas mahutites turule laskmisel, on oluline kehtestada nende kaupade jaoks vajalikud märgistamisnõuded.
- (17) Protokolli rakendamiseks, sealhulgas fluorosüsivesinike koguste järkjärguliseks vähendamiseks peaks komisjon jätkuvalt eraldama kõikidele tootjatele ja importijatele eraldi kvoodid fluorosüsivesinike turule laskmiseks, tagamaks, et protokolli alusel lubatud üldist koguselist piirnormi ei ületata. Selleks et kaitsta turule lastud fluorosüsivesinike koguste järkjärgulise vähendamise terviklikkust, tuleks liidu kvoodisüsteemis jätkuvalt võtta arvesse seadmetes kasutatavaid fluorosüsivesinikke.
- (18) Algselt peaks iga üksiku tootja ja importija jaoks kontrollväärtuse arvutamine ja kvoodi eraldamine põhinema fluorosüsivesinike kogusel, mille kohta nad on teatanud, et see on turule lastud võrdlusperioodil ajavahemikul 2009–2012. Selleks et mitte välistada ettevõtjate turule tulekut või nende tegevuse laiendamist, tuleks väiksem osa maksimaalsest üldkogusest reserveerida importijatele ja tootjatele, kes ei ole fluorosüsivesinikke varem turule lasknud, ning importijatele ja tootjatele, kelle jaoks on määratud kontrollväärtus ja kes soovivad neile eraldatavat kvooti suurendada.
- (19) Komisjon peaks iga kolme aasta tagant toimuva kontrollväärtuste ja kvootide ümberarvutamisega tagama, et ettevõtjatel lubatakse jätkata tegevust nende poolt viimastel aastatel turule viidud keskmiste koguste alusel, sealhulgas ettevõtjatel, kelle jaoks ei olnud varem kontrollväärtust määratud.
- (20) Võttes arvesse eraldatud kvoodi turuväärtust, on asjakohane nõuda selle eraldamise eest tasu. Sellega välditakse turu edasist killustumist nende ettevõtjate kahjuks, kes vajavad fluorosüsivesinike tarneid ja sõltuvad juba fluorosüsivesinike kauplemisest kahaneval turul. Eeldatakse, et ettevõtjad, kes otsustavad mitte taotleda kvooti ega maksta kvootide eest, millele neil oleks õigus kontrollväärtuste arvutamisele eelnenud aasta(te)l, on otsustanud turult lahkuda ja seega ei määrata nende jaoks uut kontrollväärtust. Tulusid tuleks kasutada halduskulude katmiseks.
- (21) Selleks et säilitada mahtkaubana tarnitavate fluorosüsivesinike turu paindlikkus, peaks olema võimalik kanda kvooti üle ettevõtjalt, kelle jaoks on määratud kontrollväärtus, teisele liidu tootjale või importijale või teisele tootjale või importijale, keda esindab liidus ainuesindaja.
- (22) Komisjon peaks looma keskse F-gaaside portaali ja seda käitama, et hallata fluorosüsivesinike turule laskmise kvooti, asjaomaste ettevõtjate registreerimist ning aruandlust kõigi turule lastud ainete ja seadmete kohta, eelkõige juhul, kui seadmed on eeltäidetud fluorosüsivesinikega, mida ei ole enne seadme täitmist turule lastud. Selleks et F-gaaside portaalis registreeruksid ainult tegelikud käitajad, tuleks kehtestada eritingimused. Kehtiv registreering F-gaaside portaalis peaks kujutama endast litsentsi ning see on protokolli kohaselt oluline nõue, et jälgida kauplemist ja ennetada sellega seotud ebaseaduslikku tegevust.
- (23) Selleks et tagada automaatne, reaajas toimuv tollikontroll saadetise tasandil ning teabe elektrooniline vahetamine ja säilitamine kõigi fluoritud kasvuhoonegaaside ning tollile esitatud asjaomaste toodete ja seadmete saadetiste kohta, on vaja ühendada F-gaaside portaali Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga, mis

luuakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr.../... [täielik viide lisatakse pärast kõnealuse määruse vastuvõtmist]³².

- (24) Et oleks võimalik jälgida käesoleva määruse tulemuslikkust, tuleks aruandekohustuste kohaldamisala laiendada ka teistele fluoritud ainetele, millel on märkimisväärselt suur globaalse soojendamise potentsiaal või millega võidakse fluoritud kasvuhoonegaase tõenäoliselt asendada. Samal põhjusel tuleks teatada ka fluoritud kasvuhoonegaaside hävitamisest ning nende gaaside importimisest liitu toodetes ja seadmetes. Tuleks kehtestada vähese tähtsusega koguste künnised, et vältida ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust, eriti väikestele ja keskmise suurusega ning mikroettevõtjatele, kui see ei too kaasa protokollitäitmata jätmist.
- (25) Tagamaks, et aruanded ainete märkimisväärsete koguste kohta on täpsed ja et eeltäidetud seadmetes sisalduvaid fluorosüsivesinikke on liidu kvoodisüsteemis arvesse võetud, tuleks nõuda kolmanda isiku poolset kontrolli.
- (26) Selleks et tagada ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel heidet käsitlevate aruannete kvaliteet, tuleb fluoritud kasvuhoonegaaside heite aruandluse puhul kasutada kindlasti järjepidevaid ja kvaliteetseid andmeid. Fluoritud kasvuhoonegaaside heidet käsitlevate aruandlussüsteemide kehtestamine liikmesriikide poolt tagaks tiheda seostatuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1999³³. Selliseid heite aruandlussüsteeme võiksid märkimisväärselt parandada andmed, mille ettevõtted on vastavalt käesolevale määrusele kogunud seadmetest lekkinud fluoritud kasvuhoonegaaside kohta. See peaks kaasa tooma fluoritud kasvuhoonegaaside heite parema hindamise riiklike kasvuhoonegaaside inventuuride käigus.
- (27) Tollikontrolli hõlbustamiseks on oluline täpsustada teavet, mis tuleb esitada tolliasutustele käesoleva määrusega hõlmatud gaaside ja toodete impordi ja ekspordi korral, samuti tolliasutuste ülesandeid nende ainete ning käesoleva määrusega hõlmatud toodete ja seadmete impordi- ja ekspordikeeldude ja -piirangute rakendamisel.
- (28) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, mis hõlmavad ka konfiskeerimist ja arestimist, et vältida käesoleva määrusega hõlmatud gaaside ja toodete ebaseaduslikku sissetoomist liitu või väljaviimist liidust. Igal juhul tuleks keelata käesoleva määrusega hõlmatud ebaseaduslikult imporditud toodete reeksport.
- (29) Liikmesriigid peaksid tagama, et käesoleva määruse alusel kontrollle tegevatel tolliasutustel on asjakohased vahendid ja teadmised, näiteks neile võimaldatud koolituselt, ning et nad on piisavalt varustatud, et lahendada käesoleva määrusega hõlmatud gaaside, toodete ja seadmetega ebaseadusliku kauplemise juhtumeid. Liikmesriigid peaksid määrama need tolliasutused, mis vastavad kõnealustele tingimustele ja on seetõttu volitatud tegema tollikontrolli impordi, ekspordi ja transiidi puhul.
- (30) Koostöö ja vajaliku teabe vahetamine kõigi käesoleva määruse rakendamises osalevate pädevate asutuste, nimelt tolliasutuste, turujärelevalveasutuste, keskkonnaasutuste ja

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) .../..., millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (ELT C , , lk) [täielik viide lisatakse pärast kõnealuse määruse vastuvõtmist].

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

muude kontrolliülesandeid täitvate pädevate asutuste vahel, liikmesriikide vahel ja komisjoniga on äärmiselt oluline, et võidelda käesoleva määruse rikkumiste, eelkõige ebaseadusliku kaubanduse vastu. Kuna tolli riskiteabe vahetamine on konfidentsiaalne, tuleks selleks kasutada tolli riskijuhtimissüsteemi.

- (31) Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) peaks komisjoni abistama käesoleva määrusega komisjonile pandud ülesannete täitmisel, pidades silmas pädevate asutuste ja komisjoni vahelise koostöö ja piisava teabevahetuse edendamist fluoritud kasvuhoonegaaside nõuetele vastavuse kontrolli ja nende ainetega ebaseadusliku kauplemise korral. OLAFil peaks olema juurdepääs kogu teabele, mis on vajalik tema ülesannete täitmise hõlbustamiseks.
- (32) Alates 2028. aastast tuleks keelata fluorosüsivesinike ning neid sisaldavate või käitamiseks neid vajavate toodete ja seadmete import protokolliga ühinemata riigist ja eksport sellisesse riiki. Protokolliga kohaselt alates 2033. aastast kavandatud paralleelset keeldu on seega edasi arendatud, tagamaks, et Kigali muudatuse kohased üleilmsed fluorosüsivesinike vähendamise meetmed tooksid kliimale kavandatud kasu võimalikult kiiresti.
- (33) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse rikkumise korral, ja tagama nende rakendamise. Kõnealused karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (34) Samuti on vaja ette näha nii suured ja seda laadi halduskaristused, mis tegelikult takistavad käesoleva määruse rikkumist.
- (35) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/99/EÜ tuleks käesoleva määruse raskete rikkumiste eest vastutusele võtta ka kriminaalõiguse alusel.³⁴
- (36) Liikmesriikide pädevad asutused, sealhulgas nende keskkonnaasutused, turujärelevalveasutused ja tolliasutused, peaksid tegema kontrolle, kasutades riskipõhist lähenemisviisi, et tagada vastavus kõigile käesoleva määruse sätetele. Selline lähenemisviis on vajalik selleks, et kontrollida tegevusi, mille juures on käesoleva määrusega hõlmatud fluoritud kasvuhoonegaaside ebaseadusliku kaubanduse või keskkonda heitmise oht kõige suurem. Lisaks peaksid pädevad asutused tegema kontrolle, kui neil on tõendeid või muud asjakohast teavet võimalike rikkumiste kohta. Kui see on asjakohane ja võimalik, tuleks selline teave edastada tolliasutustele, et teha enne kontrollimist riskianalüüs vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013³⁵ artiklile 47. Oluline on tagada, et karistuste määramise järelkontrolli eest vastutavaid pädevaid asutusi teavitatakse, kui teised pädevad asutused on tuvastanud käesoleva määruse rikkumise.
- (37) Rikkumisest teatajad võivad anda pädevatele asutustele uut teavet, mis võib aidata pädevatel asutustel avastada käesoleva määruse rikkumisi ja võimaldada neil määrata karistusi. Seetõttu tuleks tagada, et kehtestatakse asjakohane kord, mis võimaldab rikkumistest teatajatel teavitada pädevaid asutusi käesoleva määruse tegelikust või võimalikust rikkumisest ning kaitseb neid kättemaksu eest. Selleks tuleks käesolevas määruses sätestada, et käesoleva määruse rikkumistest teatamise ja sellistest

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

rikkumistest teavitavate isikute kaitse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937³⁶.

- (38) Õiguskindluse suurendamiseks tuleks käesoleva määruse kohaselt kajastada direktiivi (EL) 2019/1937 kohaldatavust käesoleva määruse rikkumisest teatamisele ja sellistest rikkumistest teavitavate isikute kaitsele direktiivis (EL) 2019/1937. Seetõttu tuleks direktiivi (EL) 2019/1937 lisa vastavalt muuta. Liikmesriigid peavad tagama, et see muudatus kajastuks nende ülevõtmismeetmetes, mis on vastu võetud kooskõlas direktiiviga, kuigi direktiivi (EL) 2019/1937 kohaldamine käesoleva määruse rikkumisest teatamise ja rikkumistest teavitavate isikute kaitse suhtes ei ole ei riiklike ülevõtmismeetmete muutmine ega kohandamine.
- (39) Käesoleva määruse rakendamisel peaks komisjon looma nõuandefoorumi, et tagada liikmesriikide esindajate ja kodanikuühiskonna esindajate (sh keskkonnaorganisatsioonid), tootjate esindajate, käitajate ja sertifitseeritud isikute tasakaalustatud osalemine.
- (40) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses tõendite esitamisega muude fluoritud ainete tootmise käigus tekkinud trifluorometaani kõrvalsaaduste hävitamise või kokkukogumise kohta; lekkekontrolli nõuetega; dokumentide vormingu, koostamise ja säilitamisega; sertifitseerimisprogrammide ja koolitustunnistuste miinimumnõuetega; sertifitseerimis- ja koolitusprogrammide teatamise vormiga; eranditega toodetele ja seadmetele, mille suhtes kehtib turule laskmise keeld; märgiste vormiga; fluorosüsivesinike tootjate tootmisõiguste kindlaksmääramisega; eranditega kvoodinõudest selliste fluorosüsivesinike puhul, mida kasutatakse eriomastes rakendustes või eriomastes toote- või seadmekategooriates; tootjate ja importijate jaoks kontrollväärtuste määramisega fluorosüsivesinike turule laskmiseks; tasumisele kuuluva summa maksmise meetodite ja üksikasjaliku korraga; eeltäidetud seadmete vastavusdeklaratsioonide ja nende tõendamise ning tõendajate akrediteerimise üksikasjaliku korraga; registri tõrgeteta toimimisega; lubade andmisega selleks, et kaubelda üksustega, mis ei ole protokolliga hõlmatud; aruandluse tõendamise ja tõendajate akrediteerimise üksikasjade ning aruannete esitamise vormiga. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011.³⁷
- (41) Selleks et muuta käesoleva määruse teatavaid mitteolemuslikke osi, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikliga 290 vastu õigusakte, et kehtestada loetelu toodetest ja seadmetest, mille puhul gaaside kokkukogumine või hävitamine on majanduslikult teostatav, ning määrata kindlaks kasutatavad tehnoloogiad; märgistamisnõuded; fluorosüsivesinike väljaarvamine kvoodinõuetest vastavalt protokolliosaliste otsusele; kvootide eraldamiseks tasumisele kuuluvad summad ja järelejäänud kvootide eraldamise mehhanism; lisameetmed ajutisele ladustamisele ja tolliprotseduuridele suunatud ainete ning toodete ja seadmete seireks; eeskirjad, mida kohaldatakse protokolliga hõlmamata üksustest imporditud ja sinna eksporditud toodete ja seadmete vabasse ringlusse lubamise suhtes; loetellu kantud ainete globaalse soojendamise

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

potentsiaali ajakohastamine. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes³⁸ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (42) Üksikisikute kaitset seoses isikuandmete töötlemisega liikmesriikide poolt reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679³⁹ ning üksikisikute kaitset seoses isikuandmete töötlemisega komisjoni poolt reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725,⁴⁰ eelkõige seoses töötlemise konfidentsiaalsuse ja turvalisuse nõuetega, isikuandmete edastamisega liikmesriikide riiklikest süsteemidest komisjonile, töötlemise seaduslikkusega ja andmesubjektide õigusega saada teavet ning pääseda juurde nende endi isikuandmetele ja neid andmeid parandada.
- (43) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [*arvamuse esitamise kuupäev*].
- (44) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga on neid käsitletavate keskkonnaprobleemide piiriülese olemuse ning käesoleva määruse mõju tõttu liidusisesele ja -välisele kaubavahetusele parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (45) Määruses (EL) nr 517/2014 tuleb teha mitmeid muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune määrus tunnistada kehtetuks ja asendada.
- (46) Võttes arvesse käesolevas määruses sätestatud iga-aastast kvootide eraldamist ja aruandlust, on asjakohane kohaldada käesolevat määrust alates 1. jaanuarist [*väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse jõustumise aastale järgnev aasta*],

³⁸ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses

- (a) sätestatakse eeskirjad fluoritud kasvuhoonegaaside piiramiseks, kasutamiseks, kokkukogumiseks ja hävitamiseks ning sellega seotud lisameetmed, samuti lihtsustatakse alternatiivsete ainete ohutut kasutamist;
- (b) kehtestatakse impordi-, ekspordi-, turule laskmise, edasise tarnimise ja kasutamise tingimused fluoritud kasvuhoonegaasidele ning teatavatele toodetele ja seadmetele, mis sisaldavad või mille käitamiseks on vaja fluoritud kasvuhoonegaase;
- (c) kehtestatakse fluoritud kasvuhoonegaaside eriotstarbel kasutamise tingimused;
- (d) kehtestatakse fluorosüsivesinike turule laskmise koguselised piirnormid;
- (e) kehtestatakse aruandluse eeskirjad.

Artikkel 2

Kohaldamisala

- 1. Käesolevat määrust kohaldatakse I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside suhtes kas puhasainena või segus.
- 2. Käesolevat määrust kohaldatakse ka selliste toodete ja seadmete ning nende osade suhtes, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase või mille käitamiseks on vaja fluoritud kasvuhoonegaase.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „globaalse soojendamise potentsiaal“ – kasvuhoonegaasi mõju kliima soojenemisele võrreldes süsinikdioksiidi (edaspidi „CO₂“) põhjustatud mõjuga, mis on välja arvutatud ühe kilogrammi kasvuhoonegaasi soojendamise potentsiaali ja ühe kilogrammi CO₂ soojendamise potentsiaali suhtena 100 aasta kohta, nagu on sätestatud I, II, III ja VI lisas, ning segude puhul mõju, mis on välja arvutatud vastavalt VI lisale;
- (2) „segu“ – vedelik, mis koosneb kahest või enamast ainest, millest vähemalt üks on I, II või III lisas loetletud aine;
- (3) „CO₂ ekvivalenttonn“ – kasvuhoonegaaside kogus väljendatuna kasvuhoonegaaside kaalu ja nende globaalse soojendamise potentsiaali korrutisena tonnides;

- (4) „fluorosüsivesinikud“ või „HFCd“ – I lisa 1. jaos loetletud ained või vähemalt üht neist ainetest sisaldavad segud;
- (5) „käitaja“ – ettevõtja, kellel on tegelik kontroll käesoleva määrusega hõlmatud toodete ja seadmete tehnilise toimimise üle, või omanik, kelle liikmesriik on määranud konkreetsetel juhtudel käitaja kohustuste eest vastutavaks;
- (6) „turule laskmine“ – liidus esimest korda teisele isikule tasu eest või tasuta tarnimine või kättesaadavaks tegemine, tolli poolt liidus vabasse ringlusse lubamine ja oma tarbeks toodetud ainete, toodete või seadmete kasutamine;
- (7) „import“ – käesoleva määrusega hõlmatud ainete, toodete ja seadmete sissetoomine liidu tolliterritooriumile, kui territooriumi suhtes on ratifitseeritud osoonikihti kahandavate ainete 1987. aasta Montreali protokoll, sealhulgas ajutine ladustamine ning määruse (EL) nr 952/2013 artiklites 201 ja 210 osutatud tolliprotseduurid;
- (8) „eksport“ – ainete, toodete ja seadmete väljaviimine liidu tolliterritooriumilt, kui territooriumi suhtes on ratifitseeritud osoonikihti kahandavate ainete 1987. aasta Montreali protokoll;
- (9) „hermeetiliselt suletud seade“ – seade, milles kõik fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldavad osad on tihendatud keevitamise, kõvajoodisjootmise või samalaadsete püsiliidete kasutamise teel, mis võivad sisaldada kaetud ventiile või kaetud teenindusavasid, mis võimaldavad nõuetekohast parandamist või kõrvaldamist;
- (10) „mahuti“ – toode, mis on eeskätt ette nähtud fluoritud kasvuhoonegaaside veoks või ladustamiseks;
- (11) „kokkukogumine“ – toodetest, mahutitest ja seadmetest pärit fluoritud kasvuhoonegaaside kogumine ja ladustamine korrashoiu või hoolduse ajal või enne toodete või seadmete kõrvaldamist;
- (12) „ringlussevõtt“ – kokkukogutud fluoritud kasvuhoonegaasi korduskasutamine pärast põhilisi puhastusprotsesse, sealhulgas filtrimist ja kuivatamist;
- (13) „taasväärtustamine“ – kokkukogutud fluoritud kasvuhoonegaasi ümbertöötamine, et selle töömادused oleksid samaväärsed varem kasutatava ainega, võttes arvesse selle kavandavat kasutusala;
- (14) „hävitamine“ – fluoritud kasvuhoonegaasi püsiv muundamine või täielik lagundamine, niivõrd kui see on võimalik, üheks või mitmeks püsivaks aineks, mis ei ole fluoritud kasvuhoonegaas;
- (15) „kasutuselt kõrvaldamine“ – fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldavate toodete või seadmete käitamise või kasutamise lõpetamine, sealhulgas käitise lõplik seiskamine;
- (16) „parandamine“ – sellise vigastatud või lekkiva toote või seadme remont, mis sisaldab või mille käitamiseks on vaja fluoritud kasvuhoonegaasi, sealhulgas sellist gaasi sisaldava või sisaldama kavandatud osa remont;
- (17) „paigaldamine“ – kahe või enama fluoritud kasvuhoonegaasi sisaldava või sisaldama kavandatud seadme või kontuuri ühendamise eesmärgiga paigaldada süsteem kohta, kus seda käitama hakatakse, sealhulgas toimingud, millega ühendatakse süsteemi gaasi transportivad konduktorid kontuuri ahelaks;
- (18) „korrashoid või hooldus“ – toimingud, välja arvatud kokkukogumine kooskõlas käesoleva määruse artikliga 8 ning lekkekontroll kooskõlas käesoleva määruse artikliga 4 ja artikli 10 lõike 1 punktiga b, mis hõlmavad fluoritud kasvuhoonegaasi

sisaldava või sisaldama kavandatud kontuuri avamist, süsteemi varustamist fluoritud kasvuhoonegaasiga, ühe või mitme kontuuri või seadme osa eemaldamist, kahe või enama kontuuri või seadme osa uuesti paigaldust, aga ka lekete parandamist;

- (19) „varem kasutamata ained“ – ained, mida ei ole varem kasutatud;
- (20) „paikne“ – mida käitamise ajal tavapäraselt ei transpordita, sealhulgas liikuvad siseruumide kliimaseadmed;
- (21) „teisaldatav“ – käitamise ajal tavapäraselt liigutatav;
- (22) „ühe komponendiga vaht“ – vahuühend, mis on ühesainsas aerosoolmahutis reageerimata või osaliselt reageerinud vedelas olekus ning mis mahutist välja laskmisel paisub ja kõvastub;
- (23) „külmikveok“ – mootorsõiduk massiga üle 3,5 tonni, mis on projekteeritud ja ehitatud peamiselt kaubaveoks ning varustatud jahutusseadmega;
- (24) „külmikhaagis“ – sõiduk, mis on projekteeritud ja ehitatud vedamiseks veoki või vedukiga, ette nähtud peamiselt kaubaveoks ja varustatud jahutusseadmega;
- (25) „lekke avastamise süsteem“ – taadeldud mehaaniline, elektriline või elektrooniline seade fluoritud kasvuhoonegaasi lekke tuvastamiseks, mis lekke tuvastamise korral hoiatab käitajat;
- (26) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb käesolevas määruses osutatud tegevusega;
- (27) „lähteaine“ – I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaas, mille algkoostis muutub keemilisel töötlemisel täielikult ning mille heide on ebaoluline;
- (28) „ärilisel eesmärgil kasutamine“ – kasutamine lõpptarbijatele müüdavate toodete ladustamiseks, näitamiseks või väljajagamiseks jaemüügis ja tootlustuses;
- (29) „tuletõrjeseadmed“ – tulekahju ärahoidmise või tõrjumise rakendustes kasutatavad seadmed ja süsteemid, sealhulgas tulekustutid;
- (30) „orgaaniline Rankine'i ringprotsess“ – kondenseeruvaid aineid sisaldav tsükkel, milles soojusallikast saadav soojus muundatakse elektri- või mehaaniliseks energiaks;
- (31) „kaitseotstarbeline varustus“ – konkreetselt kaitseotstarbeks ette nähtud relvad, laskemoon ja sõjavarustus, mis on vajalikud liikmesriikide esmatähtsate julgeolekuhuvide kaitsmiseks;
- (32) „elektrijaotla“ – elektrienergia tootmise, ülekandmise, jaotamise ja muundamisega seotud lülitusseadmed ning kõnealused seadmed koostoimes nendega seotud kontrolli-, mõõte-, kaitse- ja reguleerimisestruktuuridega ning selliste seadmete ja seadmetike koosted koos nendega seotud ühenduste, tarvikute, kaitsekestade ning kandetarinditega;
- (33) „kahe või enama kompressoriga külmutusagregaat“ – süsteem, kus paralleelselt töötavad kaks või enam kompressorit, mis on ühendatud ühe või enama ühiskondensaatoriga ja mitme jahutatava seadmega, nagu teenindusletid, külmriiulid, sügavkülmikud või külmkambrid (laod);
- (34) „kaskaadsüsteemi primaarne külmasüsteem“ – kaudse külmakandjaga kesktemperatuuri primaarsüsteem, mis on kombineeritud kahest või mitmest eraldiseisvast külmasüsteemist ning kus süsteemid on ühendatud järjestikku nii, et

primaarsüsteem kasutab aurustamisel keskmise temperatuuriga sekundaarsüsteemi kondensaatori soojust;

- (35) „kasutamine“ – fluoritud kasvuhoonegaasi kasutamine toodete ja seadmete tootmisel, korrashoiul või hooldamisel, sealhulgas taastäitmisel, või muudes käesolevas määruses osutatud protsessides;
- (36) „asukoht liidus“ – füüsilise isiku alaline elukoht liidus ja juriidilise isiku püsiv tegevuskoht liidus, nagu on osutatud määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 32.

II PEATÜKK

PIIRAMINE

Artikkel 4

Heite ärahoidmine

1. I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside tahtlik atmosfääri heitmine on keelatud, kui gaaside vabastamine ei ole kavandatud kasutusala jaoks tehniliselt vajalik.
2. I või II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate seadmete ja käitiste käitajad ja tootjad ning ettevõtjad, kelle valduses on sellised seadmed transportimise või ladustamise ajal, võtavad tarvitusele kõik vajalikud ettevaatusabinõud, et vältida selliste gaaside tahtmatut heidet. Nad võtavad kõnealuste gaaside lekete vähendamiseks kõik tehniliselt ja majanduslikult teostatavad meetmed.
3. I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside tootmise, ladustamise, transpordi ja ühest mahutist või süsteemist teise või seadmesse või käitisesse üleviimise ajal võtab ettevõtja tarvitusele kõik vajalikud ettevaatusabinõud, et piirata võimalikult suures ulatuses I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside heidet. Käesolevat lõiget kohaldatakse ka juhul, kui I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaasid tekivad kõrvalsaadusena.
4. I või II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside lekke avastamise korral tagavad seadmete ja käitiste käitajad ja tootjad ning ettevõtjad, kelle valduses on sellised seadmed transportimise või ladustamise ajal, et seadmed või käitis parandatakse põhjendamatult viivitusega.

Kui seadmetele tuleb teha lekkekontroll artikli 5 lõike 1 kohaselt ning seadmes leitud leke on parandatud, tagab käitaja, et seadme kontrollivad ühe kuu jooksul pärast parandamist üle artikli 10 kohaselt sertifitseeritud füüsilised isikud, et teha kindlaks, kas parandustööd on õnnestunud.

5. Ilma et see piiraks artikli 11 lõike 1 esimese lõigu kohaldamist, on fluoritud kasvuhoonegaaside turule laskmine keelatud, välja arvatud juhul, kui tootjad ja importijad tõendavad pädevale asutusele fluoritud kasvuhoonegaaside turule laskmisel, et tootmisprotsessi käigus tootmise kõrvalsaadusena tekkiv trifluorometaan, sealhulgas see, mis tekib lähteaine tootmisel, kas hävitatakse või kogutakse kokku edaspidiseks kasutamiseks parima võimaliku meetodika kohaselt.

Kõnealuste tõendite esitamiseks koostavad importijad ja tootjad vastavusdeklaratsiooni ja lisavad täiendavad dokumendid tootmisüksuse ja trifluorometaani heite vältimiseks võetud leevendusmeetmete kohta. Tootjad ja importijad säilitavad vastavusdeklaratsiooni ja täiendavaid dokumente vähemalt viis

aastat pärast turule laskmist ning teevad need taotluse korral riiklikele pädevatele asutustele ja komisjonile kättesaadavaks.

Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks üksikasjaliku korra, mis on seotud teises lõigus osutatud vastavusdeklaratsiooni ja täiendavate dokumentidega. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 34 lõikele 2.

6. Artikli 10 lõike 1 punktides a–c osutatud toiminguid tegevad füüsilised isikud sertifitseeritakse artikli 10 kohaselt ning nad võtavad ettevaatusabinõusid, et hoida ära I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside leket.

Ettevõtjad, kes paigaldavad, hooldavad, hoiavad korras, parandavad või kõrvaldavad kasutuselt artikli 5 lõike 2 punktides a–f loetletud seadmeid, sertifitseeritakse artikli 10 kohaselt ning nad võtavad ettevaatusabinõusid, et hoida ära I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside leket.

Artikkel 5

Lekkekontroll

1. Käitaja, kes käitab seadmeid, mis sisaldavad 5 või enam CO₂ ekvivalenttonni I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või 1 kg või enam II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mida kasutatakse mujal kui vahtudes, tagab seadmete lekkekontrolli.

Hermeetiliselt suletud seadmetele, mis sisaldavad vähem kui 10 CO₂ ekvivalenttonni I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või vähem kui 2 kg II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, ei tule lekkekontrolli teha, tingimusel et sellistel seadmetel on märgistus „hermeetiliselt suletud“ ja selle ühendatud osade testitud lekkemäär on vähem kui 3 g aasta kohta rõhu all, mis vastab vähemalt veerandile suurimast lubatavast rõhust.

Elektrijaotlale ei tule lekkekontrolli teha, kui see vastab ühele järgmistest tingimustest:

- (a) elektrijaotla testitud lekkemäär on tootja tehnilise spetsifikatsiooni kohaselt väiksem kui 0,1 % aasta kohta ja sellel on vastav märgistus;
- (b) elektrijaotla on varustatud rõhu või tiheduse jälgimise seadmega;
- (c) elektrijaotla sisaldab vähem kui 6 kg I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase.

2. Lõiget 1 kohaldatakse järgmiste I lisas või II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate seadmete käitajate suhtes:

- (a) paigsed jahutusseadmed;
- (b) paigsed kliimaseadmed;
- (c) paigsed soojuspumbad;
- (d) paigsed tuletõrjeseadmed;
- (e) külmikveokite ja -haagiste jahutusseadmed;
- (f) orgaanilised Rankine'i ringprotsessid;
- (g) elektrijaotlad.

Esimese lõigu punktides a–f osutatud seadmeid kontrollivad vastavalt artiklis 10 sätestatud eeskirjadele sertifitseeritud füüsilised isikud.

3. Lõikes 1 osutatud lekkekontrollidele tehakse järgmise sagedusega:
 - (a) seadmetele, mis sisaldavad vähem kui 50 CO₂ ekvivalenttonni I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või vähem kui 10 kg II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga 12 kuu järel, või kui on paigaldatud lekke avastamise süsteem, siis vähemalt iga 24 kuu järel;
 - (b) seadmetele, mis sisaldavad 50 CO₂ ekvivalenttonni või enam, kuid vähem kui 500 CO₂ ekvivalenttonni I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või 10–100 kg II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga kuue kuu järel, või kui on paigaldatud lekke avastamise süsteem, siis iga 12 kuu järel;
 - (c) seadmetele, mis sisaldavad 500 või enam CO₂ ekvivalenttonni I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase või rohkem kui 100 kg II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga kolme kuu järel, või kui on paigaldatud lekke avastamise süsteem, siis iga kuue kuu järel.
4. Lõike 2 punktis d osutatud tuletõrjeseadmete puhul loetakse lõikes 1 sätestatud kohustused täidetuks, kui on täidetud järgmised kaks tingimust:
 - (a) kasutusel kontrollikord vastab standardile ISO 14520 või EN 15004 ning
 - (b) tuletõrjeseadmeid on kontrollitud nii sageli, kui lõike 3 kohaselt nõutud.
5. Komisjon võib rakendusaktidega täpsustada selliste lekkekontrollide suhtes kehtivaid nõudeid, mida tehakse lõike 1 kohaselt kõikidele lõikes 2 osutatud seadmetüüpidele, et määrata kindlaks seadmete osad, mis kõige tõenäolisemalt lekivad. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 6

Lekke avastamise süsteemid

1. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktides a–d loetletud seadmeid, mis sisaldavad 500 või enam CO₂ ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase, tagab, et seadmetel on olemas lekke avastamise süsteem, mis hoiatab lekke eest käitajat või hooldust tegevast ettevõtjat.
2. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktides f ja g loetletud seadmeid, mis sisaldavad 500 või enam CO₂ ekvivalenttonni I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase ja mis on paigaldatud alates 1. jaanuarist 2017, tagab, et seadmetel on olemas lekke avastamise süsteem, mis hoiatab lekke eest käitajat või hooldust tegevast ettevõtjat.
3. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktides a–d ja punktis f loetletud seadmeid, mis vastavad lõikele 1 või 2, tagab, et lekke avastamise süsteeme kontrollitakse vähemalt kord iga 12 kuu järel, et tagada nende nõuetekohane toimimine.
4. Käitaja, kes käitab artikli 5 lõike 2 punktis g loetletud seadmeid, mis vastavad lõikele 2, tagab, et lekke avastamise süsteeme kontrollitakse vähemalt kord iga kuue aasta järel, et tagada nende nõuetekohane toimimine.

Arvepidamine

1. Käitaja, kes töötab seadmetega, millele tuleb teha lekkekontrolli artikli 5 lõike 1 kohaselt, koostab iga seadme kohta dokumendi ja säilitab seda, kandes sellesse järgmised andmed:
 - (a) seadmes kasutatavate gaaside kogus ja tüüp;
 - (b) selliste gaaside kogused, mis on lisatud paigaldamise, korrashoiu või hoolduse käigus või lekkimise tõttu;
 - (c) kas gaaside kogused on ringlusse võetud või taasväärtustatud, sealhulgas ringlussevõtmise või taasväärtustamisega tegeleva asutuse nimi ja aadress liidus ning vajaduse korral sertifikaadi number;
 - (d) kokku kogutud gaaside kogus;
 - (e) seadme paigalduse, hoolduse ja korrashoiu ning vajaduse korral parandamise või kasutuselt kõrvaldamise teostanud ettevõtja andmed, sealhulgas vajaduse korral tema sertifikaadi number;
 - (f) artikli 5 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt tehtud kontrollide kuupäevad ja tulemused, samuti lekete parandamise kuupäevad ja tulemused;
 - (g) kui seade on kasutuselt kõrvaldatud, siis gaaside kokkukogumiseks ja kõrvaldamiseks võetud meetmed.
2. Kui lõikes 1 osutatud andmeid ei registreerita liikmesriikide pädeva asutuse loodud andmebaasis, kohaldatakse järgmisi eeskirju:
 - (a) lõikes 1 osutatud käitajad säilitavad nimetatud lõikes osutatud dokumente vähemalt viis aastat;
 - (b) käitajale lõike 1 punktis e osutatud töid tegevad ettevõtjad säilitavad lõikes 1 osutatud dokumentide koopiaid viis aastat.

Lõikes 1 osutatud dokumendid tehakse taotluse alusel kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele ja komisjonile.
3. Artikli 11 lõike 5 kohaldamisel koguvad ettevõtjad, kes tarnivad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, asjakohast teavet kõnealuste fluoritud kasvuhoonegaaside ostjate kohta, sealhulgas järgmisi andmeid:
 - (a) ostjate sertifikaatide numbrid;
 - (b) asjaomased ostetud gaaside kogused.

Kõnealuseid gaase tarnivad ettevõtjad säilitavad neid andmeid vähemalt viis aastat.

Taotluse korral teevad neid gaase tarnivad ettevõtjad need andmed kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele ja komisjonile.
4. Komisjon võib rakendusaktiga kindlaks määrata lõigetes 1 ja 3 osutatud dokumentide vormi ning täpsustada, kuidas tuleks dokumente koostada ja säilitada. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Kokkukogumine ja hävitamine

1. Käitaja, kes käitab paikseid seadmeid või külmikveokite ja -haagiste külmutusseadmeid, mis sisaldavad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mida kasutatakse mujal kui vahtudes, tagab, et neid gaase koguvad kokku artiklis 10 sätestatud asjakohaseid sertifikaate omavad füüsilised isikud, et tagada gaaside ringlussevõtt, taasväärtustamine või hävitamine.

Nimetatud kohustus kehtib järgmiste seadmete käitajatele:

- (a) paiksete jahutus- ja kliimaseadmete ning soojuspumpade jahutuskontuurid;
 - (b) külmikveokite ja -haagiste külmutusseadmete jahutuskontuurid;
 - (c) paiksed fluoritud kasvuhoonegaasidel põhinevaid lahusteid sisaldavad seadmed;
 - (d) paiksed tuletõrjeseadmed;
 - (e) paiksed elektri jaotlad.
2. I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud kokkukogutud fluoritud kasvuhoonegaase ei tohi kasutada seadmete täitmiseks või taastäitmiseks, välja arvatud juhul, kui tegemist on taasväärtustatud või ringlussevõetud gaasiga.
 3. Ettevõtja, kes kasutab I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaasi mahutit, korraldab vahetult enne selle kõrvaldamist kõikide jääkgaaside kokkukogumise, et tagada nende ringlussevõtt, taasväärtustamine või hävitamine.
 4. Alates 1. jaanuarist 2024 tagavad hoonete omanikud ja töövõtjad, et renoveerimis-, remondi- või lammutustööde käigus, mis hõlmavad selliste metalliga pealistatud paneelide eemaldamist, mis sisaldavad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid vahte, välditakse heidet nii palju kui võimalik kokkukogumise abil, et kasutada vahte ja neis sisalduvaid gaase uuesti või need hävitada. Kokkukogumisega tegelevad nõuetekohase kvalifikatsiooniga füüsilised isikud.
 5. Alates 1. jaanuarist 2024 tagavad hoonete omanikud ja töövõtjad, et renoveerimis-, remondi- või lammutustööde käigus, mis hõlmavad selliste õõnsustesse või konstruktsioonidesse paigaldatud laminaatplaatide eemaldamist, mis sisaldavad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid vahte, välditakse heidet nii palju kui võimalik kokkukogumise abil, et kasutada vahte ja neis sisalduvaid gaase uuesti või need hävitada. Kokkukogumisega tegelevad nõuetekohase kvalifikatsiooniga füüsilised isikud.

Kui esimeses lõigus osutatud vahtude kokkukogumine ei ole tehniliselt teostatav, koostab hoone omanik või töövõtja dokumendid, mis tõendavad, et kokkukogumine ei ole konkreetsel juhul teostatav. Selliseid dokumente säilitatakse viis aastat ning need tehakse taotluse korral kättesaadavaks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele ja komisjonile.

6. Gaaside kokkukogumise korraldavad selliste lõigetes 1, 6 ja 7 loetlemata toodete ja seadmete käitajad, mis sisaldavad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, välja arvatud juhul, kui on võimalik kindlaks teha, et see ei ole tehniliselt teostatav või et sellega kaasneksid ebaproportsionaalsed kulud. Käitajad tagavad, et kokkukogumisega tegelevad nõuetekohase kvalifikatsiooniga füüsilised

isikud ning et gaasid võetakse ringlusse, taasväärtustatakse või hävitatakse, või korraldavad nende hävitamise ilma eelneva kokkukogumiseta.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/40/EÜ⁴¹ kohaldamisalast välja jäävate maantesõidukite kliimaseadmetest pärit I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumisega tegelevad nõuetekohase kvalifikatsiooniga füüsilised isikud.

Direktiivi 2006/40/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate mootorsõidukite kliimaseadmetest pärit I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumiseks nõuetekohase kvalifikatsiooniga isikutena käsitatakse üksnes füüsilisi isikuid, kellel on vähemalt artikli 10 lõike 2 kohane koolitustunnistus.

7. I lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase ja selliseid gaase sisaldavaid tooteid hävitatakse üksnes osoonikihti kahandavate ainete 1987. aasta Montreali protokolliga osaliste poolt heaks kiidetud tehnoloogia abil või sellise tehnoloogia abil, mida ei ole veel heaks kiidetud, kuid mis on keskkonna seisukohast samaväärsed ning vastavad jäätmeid käsitlevatele liidu ja siseriiklikele õigusaktidele ning sellistest õigusaktidest tulenevatele lisanõuetele.

Muid fluoritud kasvuhoonegaase, mille hävitamise tehnoloogiat ei ole heaks kiidetud, hävitatakse üksnes keskkonna seisukohast kõige vastuvõetavama hävitamistehnoloogia abil, mis ei too kaasa liigseid kulusid ning mis on kooskõlas jäätmeid käsitlevate liidu ja siseriiklike õigusaktidega, ning tingimusel, et selliste õigusaktide kohased lisanõuded on täidetud.

8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades loetelu toodetest ja seadmetest, mille puhul I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumist või selliseid gaase sisaldavate toodete ja seadmete hävitamist ilma nende gaaside kokkukogumiseta peetakse tehniliselt ja majanduslikult teostatavaks, ning täpsustades vajaduse korral, millist tehnoloogiat tuleb kasutada.
9. Liikmesriigid edendavad I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumist, ringlussevõttu, taasväärtustamist ja hävitamist.

Artikkel 9

Tootjavastutuse kavad

Ilma et see piiraks kehtivate liidu õigusaktide kohaldamist, julgustavad liikmesriigid I ja II lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumiseks ning nende ringlussevõtuks, taasväärtustamiseks või hävitamiseks loodavate tootjavastutuse kavade väljatöötamist.

Liikmesriigid teatavad komisjonile võetud meetmetest.

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/40/EÜ, mis käsitleb mootorsõidukite kliimaseadmetest pärit heitkoguseid ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ (ELT L 161, 14.6.2006, lk 12).

Sertifitseerimine ja koolitus

1. Lõikes 5 osutatud miinimumnõuete alusel kehtestavad liikmesriigid sertifitseerimisprogrammid, sealhulgas hindamisprotsessid, või kohandavad neid ning tagavad, et praktiliste oskuste ja teoreetiliste teadmiste alane koolitus on kättesaadav füüsilistele isikutele, kes täidavad järgmisi ülesandeid, mis on seotud I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaasidega ja fluoritud kasvuhoonegaaside muude asjakohaste alternatiividega:
 - (a) artikli 5 lõike 2 punktides a–g loetletud seadmete paigaldamine, hooldamine, korrashoid, parandamine või kasutuselt kõrvaldamine;
 - (b) artikli 5 lõikes 1 sätestatud lekkekонтроlli tegemine artikli 5 lõike 2 punktides a–f osutatud seadmetele;
 - (c) artikli 8 lõikes 1 sätestatud kokkukogumine.
2. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/40/EÜ⁴² kohaldamisalasse kuuluvate mootorsõidukite kliimaseadmetest pärit I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumisega tegelevate füüsiliste isikute jaoks on kättesaadavad koolitusprogrammid vastavalt lõikele 5.
3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud sertifitseerimisprogrammid ja koolitused hõlmavad järgmist:
 - (a) kohaldatavad eeskirjad ja tehnilised standardid;
 - (b) heite vältimine;
 - (c) I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside kokkukogumine;
 - (d) sertifikaadis kirjeldatud tüüpi ja suurusega seadmete ohutu käsitlemine ning
 - (e) energiatõhususe aspektid.
4. Lõikes 1 osutatud sertifitseerimisprogrammide kohased sertifikaadid väljastatakse tingimusel, et taotleja on läbinud edukalt vastavalt lõigetele 1, 3 ja 5 kehtestatud hindamisprotsessi.
5. Komisjon kehtestab rakendusaktidega sertifitseerimisprogrammide ja koolitustunnistuste miinimumnõuded. Nimetatud miinimumnõuetes täpsustatakse lõigetes 1 ja 2 osutatud iga seadmetüübi puhul nõutavad praktilised oskused ja teoreetilised teadmised, tehes vajaduse korral vahet eri toimingute vahel, sertifitseerimis- või kinnitamiskord, samuti sertifikaatide ja koolitustunnistuste vastastikuse tunnustamise tingimused. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
6. Liikmesriigid kehtestavad sertifitseerimisprogrammid või kohandavad neid, võttes aluseks lõikes 5 osutatud miinimumnõuded ettevõtjatele, kes paigaldavad, hooldavad, hoiavad korras, parandavad või kõrvaldavad kasutuselt I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase ja muid fluoritud kasvuhoonegaaside alternatiive sisaldavaid, artikli 5 lõike 2 punktides a–f loetletud seadmeid teiste isikute jaoks.

⁴²

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/40/EÜ, mis käsitleb mootorsõidukite kliimaseadmetest pärit heitkoguseid ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ (ELT L 161, 14.6.2006, lk 12).

7. Kooskõlas määrusega (EL) nr 517/2014 väljastatud kehtivad sertifikaadid ja koolitustunnistused kehtivad edasi vastavalt tingimustele, mille alusel need esialgu väljastati.
8. Liikmesriigid teatavad komisjonile sertifitseerimis- ja koolitusprogrammidest hiljemalt 1. jaanuariks [*väljaannete talitus: palun märkida kuupäev = üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist*].

Liikmesriigid tunnustavad teistes liikmesriikides vastavalt käesolevale artiklile väljastatud sertifikaate ja koolitustunnistusi. Nad ei piira teenuste osutamise vabadust ega asutamisõigust seepärast, et sertifikaat väljastati muus liikmesriigis.
9. Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks lõikes 8 osutatud teatamise vormi. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
10. Ettevõtja, kes teeb lõikes 1 osutatud tööd ülesandeks teisele ettevõtjale, võtab asjakohased meetmed, et teha kindlaks, et teisel ettevõtjal on vajalikud sertifikaadid nõutud tööde tegemiseks vastavalt lõikele 1.
11. Kui käesolevas artiklis sätestatud sertifitseerimise ja koolituse kohustused panevad mõnele liikmesriigile ebaproportsionaalselt suure koormuse, mis tuleneb tema väikesest rahvaarvust ja seega nõudluse puudumisest sellise koolituse ja sertifitseerimise järele, võib nõuetele vastavuse saavutada teistes liikmesriikides välja antud tunnistuste tunnustamisega.

Käesolevat lõiget kohaldavad liikmesriigid teavitavad komisjoni, kes teavitab teisi liikmesriike.
12. Käesoleva artikli sätteid ei takista liikmesriikidel täiendavate sertifitseerimis- ja koolitusprogrammide loomist muude kui lõikes 1 osutatud seadmete jaoks.

III PEATÜKK

KASUTUSPIIRANGUD JA KASUTAMISE JÄRELEVALVE

Artikkel 11

Turule laskmise ja müügi piirangud

1. IV lisas loetletud toodete ja seadmete, sealhulgas nende osade, välja arvatud kaitseotstarbelise varustuse turule laskmine keelatakse alates nimetatud lisas täpsustatud kuupäevast, eristades tooted või seadmed asjakohasel juhul vastavalt tüübile või nendes sisalduva gaasi globaalse soojendamise potentsiaalile.

Pärast esimeses lõigus osutatud kuupäeva ebaseaduslikult turule lastud tooteid ja seadmeid ei tohi hiljem liidus kasutada ega tarnida või teistele isikutele tasu eest või tasuta kättesaadavaks teha ega eksportida. Selliseid tooteid ja seadmeid võib ladustada või transportida üksnes järgnevas kõrvaldamiseks ja gaasi kokkukogumiseks enne artikli 8 kohast kõrvaldamist.

Kaks aastat pärast IV lisas loetletud eraldi kuupäevi on enne esimeses lõigus osutatud kuupäeva seaduslikult turule lastud toodete või seadmete edaspidine tarnimine või liidus tasu eest või tasuta teisele isikule kättesaadavaks tegemine

lubatud üksnes juhul, kui esitatakse tõendid selle kohta, et toode või seadmed lasti seaduslikult turule enne seda kuupäeva.

2. Lõike 1 esimeses lõigus ette nähtud keeld ei kehti seadmetele, mille suhtes on direktiivi 2009/125/EÜ alusel vastu võetud ökodisaini nõuete kohaselt kindlaks määratud, et suurema energiatõhususe tõttu on seadme olelusringi jooksul tekkivad CO₂ ekvivalendi heitkogused väiksemad kui samaväärsel seadmel, mis vastab asjaomastele ökodisaini nõuetele.

3. Lisaks IV lisa punktis 1 sätestatud turule laskmise keelule on keelatud I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside tühjade või täielikult või osaliselt täidetud ühekordselt täidetavate mahutite import, turule laskmine, edaspidine tarnimine või liidus tasu eest tasuta teistele isikutele kättesaadavaks tegemine. Selliseid mahuteid võib ladustada või transportida üksnes järgnevas kõrvaldamiseks. Seda keeldu ei kohaldata laboris kasutuseks või analüüside tegemiseks ettenähtud mahutite suhtes.

Lõiget kohaldatakse järgmise suhtes:

- (a) mahutid, mida ei saa taastäita, ilma et neid oleks selleks otstarbeks kohandatud (ühekordselt täidetavad), ning
 - (b) mahutid, mida saab taastäita, kuid mis imporditakse või lastakse turule, ilma et oleks ette nähtud nende tagastamine taastäitmiseks.
4. Liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotlusel ning käesoleva määruse eesmärgke arvesse võttes võib komisjon erandkorras lubada rakendusaktidega kuni nelja aasta pikkust ajaliselt piiratud erandit, millega lubatakse lasta turule IV lisa loetletud tooted ja seadmed, sealhulgas nende osad, mis sisaldavad või mille käitamiseks on vaja fluoritud kasvuhoonegaase, kui on tõendatud, et
 - (a) eriomase toote või seadme või eriomase toote või seadme kategooria jaoks kas ei ole alternatiive või ei saa neid kasutada tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel või
 - (b) tehniliselt teostatavate või ohutute alternatiivide kasutamine põhjustab ebaproportsionaalselt suuri kulusid.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. I lisa või II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase lubatakse osta artikli 5 lõike 2 punktides a–g ja artikli 10 lõikes 2 osutatud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või käitamiseks neid gaase vajavate seadmete paigaldamiseks, hoolduseks, korrashoiuks või remondiks üksnes ettevõtjatel, kellel on artikli 10 lõike 1 punkti a kohaselt nõutav sertifikaat või artikli 10 lõike 2 kohaselt nõutav koolitustunnistus, või ettevõtjatel, kes võtavad tööle isikuid, kellel on selline sertifikaat või koolitustunnistus.

Käesolev lõige ei takista sertifitseerimata ettevõtjatel, kes ei tee selliseid toiminguid, koguda, transportida või üle anda I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaase.

6. I lisa ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaasidega täidetud mittehermeetiliselt suletud seadet võib lõpptarbijale müüa üksnes siis, kui on tõendatud, et selle paigaldab ettevõtja, kes on artikli 10 kohaselt sertifitseeritud.

Märgistus ja teave toote ja seadme kohta

1. Järgmisi tooteid ja seadmeid, mis sisaldavad või mille käitamiseks on vaja I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, võib turule lasta üksnes juhul, kui need on märgistatud:
 - (a) jahutusseadmed;
 - (b) kliimaseadmed;
 - (c) soojuspumbad;
 - (d) tuletõrjeseadmed;
 - (e) elektriyaotlad;
 - (f) fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavad aerosoolmahutid, sealhulgas dosaatorinhalaatorid;
 - (g) kõik fluoritud kasvuhoonegaaside mahutid;
 - (h) fluoritud kasvuhoonegaasidel põhinevad lahustid;
 - (i) orgaanilised Rankine'i ringprotsessid.
2. Tooted või seadmed, mille suhtes kohaldatakse artikli 11 lõikes 4 osutatud erandit, peavad olema vastavalt märgistatud ning sisaldama viidet, et kõnealuseid tooteid ja seadmeid tohib kasutada üksnes sellel eesmärgil, milleks kõnealuse artikli kohane erand oli tehtud.
3. Lõike 1 kohaselt nõutaval märgisel tuleb esitada järgmine teave:
 - (a) märge, et toode või seade sisaldab fluoritud kasvuhoonegaase või et selle käitamiseks on kõnealuseid gaase vaja;
 - (b) asjaomaste fluoritud kasvuhoonegaaside tööstuslik tunnustatud nimetus või sellise nimetuse puudumise korral keemiline nimetus;
 - (c) alates 1. jaanuarist 2017 tootes või seadmes sisalduvate fluoritud kasvuhoonegaaside kogus väljendatuna massi ja CO₂ ekvivalendina või fluoritud kasvuhoonegaaside kogus, mille jaoks seade on kavandatud, ning globaalse soojendamise potentsiaal.Märgis sisaldab järgmist teavet, kui see on asjakohane:
 - (a) viide sellele, et fluoritud kasvuhoonegaasid on hermeetiliselt suletud seadmes;
 - (b) viide sellele, et elektriyaotla testitud lekkemäär on tootja tehnilise kirjelduse kohaselt alla 0,1 % aastas.
4. Lõike 1 kohaselt nõutav märgis on selgesti loetav ja kustumatu ning paigutatud kas
 - (a) fluoritud kasvuhoonegaasiga täitmiseks või selle kokkukogumiseks ette nähtud teenindusavade lähedale või
 - (b) toote või seadme sellele osale, mis sisaldab fluoritud kasvuhoonegaasi.Märgis on selle liikmesriigi ametlikus keeles, mille turule kaup lastakse.
5. I ja II lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavaid vahte ja eelsegatud polüoole ei lasta turule, kui fluoritud kasvuhoonegaasid ei ole tähistatud märgisega,

kus on esitatud tööstuslik tunnustatud nimetus või sellise nimetuse puudumise korral keemiline nimetus. Märgisel tuleb selgelt näidata, et vaht sisaldab fluoritud kasvuhoonegaase või eelsegatud polüoole. Vahtplaatide puhul tuleb see teave selgelt ja kustumatult plaatidel esitada.

6. Taasväärtustatud või ringlussevõetud fluoritud kasvuhoonegaasidele tuleb lisada märged, et tegemist on taasväärtustatud või ringlussevõetud ainega, ning partiinumber ja taasväärtustamise või ringlussevõtmisega liidus tegeleva asutuse nimi ja aadress.
7. I lisa loetletud ja hävitamiseks turule lastud fluoritud kasvuhoonegaasidele tuleb lisada märged, et mahuti sisu võib ainult hävitada.
8. I lisa loetletud ja otseeksportiks turule lastud fluoritud kasvuhoonegaasidele tuleb lisada märged, et mahuti sisu võib ainult otse eksportida.
9. I lisa loetletud ja kaitseotstarbelises varustuses kasutamiseks turule lastud fluoritud kasvuhoonegaasidele tuleb lisada märged, et mahuti sisu võib kasutada üksnes sellel eesmärgil.
10. I ja II lisa loetletud ning pooljuhtide tööstuses pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks turule lastud fluoritud kasvuhoonegaasidele tuleb lisada märged, et mahuti sisu võib kasutada üksnes sellel eesmärgil.
11. I lisa loetletud ja lähteainena kasutamiseks turule lastud fluoritud kasvuhoonegaasidele tuleb lisada märged, et mahuti sisu võib kasutada ainult lähteainena.
12. I lisa loetletud ja farmatseutiliste toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks turule lastud fluoritud kasvuhoonegaasidele tuleb lisada märged, et mahuti sisu võib kasutada üksnes sellel eesmärgil.
13. Fluorosüivesinike puhul peab lõigetes 7–11 osutatud sildil olema märged „vabastatud kvoodinõudest määruse (EL) .../... alusel“ [*väljaannete talitus: palun lisada viide käesolevale määrusele*].

Kui esimeses lõigus ja lõigetes 7–11 osutatud märgistamisnõuded puuduvad, kohaldatakse fluorosüivesinike suhtes artikli 16 lõike 1 kohaseid kvoodinõudeid.
14. IV lisa punktides 3 ja 8, punkti 18 alapunktides b ja c ning punktides 19 ja 20 osutatud juhtudel lisatakse tootele märged, et seda võib kasutada ainult siis, kui see on täpsustatava ohutusstandardiga nõutav. IV lisa punktides 20 ja 22 osutatud juhul lisatakse tootele märged, et toodet võib kasutada ainult siis, kui see on täpsustatava meditsiinilise rakendusega nõutav.
15. Lõigetes 3 ja 5 osutatud teave tuleb lisada asjaomaste toodete ja seadmete kasutusjuhenditesse.

Toodete ja seadmete puhul, mis sisaldavad I ja II lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaase globaalse soojendamise potentsiaaliga 150 või enam, lisatakse see teave ka reklaamis kasutatavatesse kirjeldustesse.
16. Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks lõikes 1 ja lõigetes 4–14 osutatud siltide vormingu. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
17. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral muuta lõigetes 4–14 sätestatud märgistamisnõudeid, pidades silmas ärilist või tehnoloogilist arengut.

Artikkel 13

Kasutamise järelevalve

1. Väävelheksafluoriidi kasutamine magneesiumsurvealus ja magneesiumsurvealusulamite ringlussevõtt on keelatud.
2. Väävelheksafluoriidi kasutamine sõidukirehvide täitmisel on keelatud.
3. Alates 1. jaanuarist 2024 on keelatud kasutada I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam, jahutusseadmete hoolduseks või korrashoiuks.

Käesolevat lõiget ei kohaldata kaitseotstarbelisele varustusele ega selliste rakenduste jaoks mõeldud seadmetele, mille eesmärk on jahutada tooteid temperatuurini alla – 50 °C.

Kuni 1. jaanuarini 2030 ei kohaldata esimeses lõigus osutatud keeldu järgmiste fluoritud kasvuhoonegaaside kategooriate suhtes:

- (a) I lisas loetletud taasväärtustatud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate jahutusseadmete korrashoiuks või hoolduseks, tingimusel et need on märgistatud vastavalt artikli 12 lõikele 6;
- (b) I lisas loetletud ringlussevõetud fluoritud kasvuhoonegaasid, mille globaalse soojendamise potentsiaal on 2 500 või enam ning mida kasutatakse olemasolevate jahutusseadmete korrashoiuks või hoolduseks, tingimusel et gaasid on kokku kogutud asjaomastest seadmetest. Selliseid ringlussevõetud gaase võib kasutada üksnes ettevõtja, kes on need korrashoiu või hoolduse käigus kokku kogunud, või ettevõtja, kelle jaoks gaasid korrashoiu või hoolduse käigus kokku koguti.

Esimeses lõigus osutatud keeldu ei kohaldata jahutusseadmetele, millele on tehtud erand artikli 11 lõike 4 kohaselt.

4. Desfluraani kasutamine inhalatsioonianesteetikumina on keelatud alates 1. jaanuarist 2026, välja arvatud juhul, kui selline kasutamine on rangelt vajalik ja muid anesteetikume ei saa meditsiinilistel põhjustel kasutada. Kasutaja esitab taotluse korral liikmesriigi pädevale asutusele ja komisjonile tõendid meditsiinilise põhjenduse kohta.

IV PEATÜKK

TURULE LASTUD FLUOROSÜSIVESINIKE TOOTMISE AJAKAVA JA KOGUSTE VÄHENDAMINE

Artikkel 14

Fluorosüivesinike tootmine

1. Fluorosüivesinike tootmine on lubatud ulatuses, milles komisjon on tootjatele andnud tootmisõigused, nagu on sätestatud käesolevas artiklis.

2. Komisjon annab rakendusaktidega V lisa alusel tootmisõigused tootjatele, kes tootsid 2022. aastal fluorosüsivesinikke, tuginedes määruse (EL) nr 517/2014 artikli 19 kohaselt esitatud andmetele. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 34 lõikele 2.
3. Komisjon võib liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel muuta rakendusaktidega lõikes 2 osutatud rakendusakte, et anda lõikes 2 osutatud tootjatele või muudele liidus asutatud ettevõtjatele täiendavad tootmisõigused, pidades samal ajal kinni protokoll kohastest liikmesriigi tootmispiirangutest. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 34 lõikele 2.
4. Kolm aastat pärast lõikes 2 osutatud rakendusaktide vastuvõtmist ja seejärel iga kolme aasta tagant vaatab komisjon kõnealused rakendusaktid läbi ja vajaduse korral muudab neid, võttes arvesse artikli 15 kohaseid tootmisõiguste muudatusi eelneva kolme aasta jooksul. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 34 lõikele 2.

Artikkel 15

Tootmisõiguste üleandmine ja luba kasutada neid tööstuslikuks ratsionaliseerimiseks

1. Liikmesriigis toimuva tööstusliku ratsionaliseerimise eesmärgil võivad tootjad oma tootmisõigused täielikult või osaliselt üle anda selle liikmesriigi teisele ettevõtjale, tingimusel et peetakse kinni protokoll kohastest protokollisalistest tootmispiirangutest. Komisjon ja asjaomased pädevad asutused kiidavad üleandmised heaks ning need tehakse F-gaaside portaali kaudu.
2. Liikmesriikidevahelise tööstusliku ratsionaliseerimise eesmärgil võib komisjon kokkuleppel nii selle liikmesriigi pädeva asutusega, kus tootja asjaomane tootmine toimub, kui ka selle liikmesriigi pädeva asutusega, kus on olemas ülemäärased tootmisõigused, lubada kõnealusel tootjal F-gaaside portaali kaudu ületada artikli 14 lõikes 2 osutatud toodangu kalkuleeritud mahtu kindlaksmääratud koguse võrra, võttes arvesse protokollis sätestatud tingimusi.
3. Komisjon võib kokkuleppel nii selle liikmesriigi pädeva asutusega, kus tootja asjaomane tootmine toimub, kui ka asjaomase kolmanda riigi pädeva asutusega lubada tootjal kombineerida artikli 14 lõikes 2 osutatud arvutatud toodangukogused protokoll ja kõnealuse tootja siseriiklike õigusaktide kohaselt kolmandas riigis asuval tootjale lubatud toodangu kalkuleeritud tasemetega, mille eesmärk on tööstuslik ratsionaliseerimine koos kolmanda riigiga, tingimusel et nende kahe tootja toodangu kombineeritud kalkuleeritud maht ei ületa Montreali protokoll kohaseid tootmisõigusi ja järgitakse asjakohaseid siseriiklike õigusakte.

Artikkel 16

Turule lastud fluorosüsivesinike koguste vähendamine

1. Fluorosüsivesinike turule laskmine on lubatud ainult sel määral, mil komisjon on tootjatele ja importijatele eraldanud kvoodid, nagu on sätestatud artiklis 17.
Tootjad ja importijad tagavad, et nende poolt turule lastavate fluorosüsivesinike kogused ei ületa turule laskmise ajal neile eraldatud kvooti.
2. Lõiget 1 ei kohaldata fluorosüsivesinike suhtes:

- (a) mis on imporditud liitu hävitamise eesmärgil;
 - (b) mida tootja kasutab lähteainetes või mille tootja või importija on otse tarninud ettevõtjale lähteainetes kasutamiseks;
 - (c) mille tootja või importija on otse tarninud ettevõtjatele ekspordiks liidust ning mis ei sisaldu toodetes või seadmetes, kui asjaomaseid fluorosüsivesinikke ei tehta seejärel enne ekspordimist mitte kellelegi liidu piires kättesaadavaks;
 - (d) mille tootja või importija on otse tarninud kaitseotstarbelises varustuses kasutamiseks;
 - (e) mille tootja või importija on otse tarninud ettevõtjale, kes kasutab neid pooljuhtmaterjali söövitamiseks või aursadestuskambrite puhastamiseks pooljuhtide tööstuses.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta lõiget 2 ja vabastada lõikes 1 sätestatud kvoodinõudest fluorosüsivesinikud vastavalt protokolliosaliste otsustele.
4. Liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotlusel ning käesoleva määruse eesmärges arvesse võttes võib komisjon erandkorras lubada rakendusaktidega kuni nelja aasta pikkust ajaliselt piiratud erandit, millega vabastatakse lõikes 1 sätestatud kvoodinõudest fluorosüsivesinikud, mida kasutatakse eriomastes rakendustes või eriomastes toote- või seadmekategooriates, kui taotluses on tõendatud, et
- (a) eriomase rakenduse, toote või seadme jaoks kas ei ole alternatiive või ei saa neid kasutada tehnilistel või ohutusega seotud põhjustel ning
 - (b) ei ole võimalik tagada piisavat fluorosüsivesinike tarnet, ilma et see põhjustaks ebaproportsionaalselt suuri kulusid.
- Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
5. Fluorosüsivesinike heide tootmise ajal loetakse turule lastuks aastal, mil see tekib.
6. Käesolevat artiklit ja artikleid 17, 20–29 ja 31 kohaldatakse ka eelsegatud polüoolides sisalduvate fluorosüsivesinike suhtes.

Artikkel 17

Kontrollväärtuste kindlaksmääramine ja kvootide eraldamine fluorosüsivesinike turule laskmiseks

1. 31. oktoobriks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] ja seejärel iga kolme aasta järel määrab komisjon tootjatele ja importijatele vastavalt VII lisale fluorosüsivesinike turule laskmiseks kontrollväärtused.

Komisjon määrab need kontrollväärtused kindlaks kõigi importijate ja tootjate jaoks, kes on eelneva kolme aasta jooksul fluorosüsivesinikke importinud või tootnud, rakendusaktiga, millega määratakse kindlaks kõigi importijate ja tootjate kontrollväärtused. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Importija või tootja võib teatada komisjonile oma äritegevuse käesoleva artikli seisukohast olulise osa alalisest õigusjärglasele üleminekust või omandamisest, mille tulemusena muutub tema ja õigusjärglase kontrollväärtuste omistamine.

Komisjon võib nõuda selle kohta asjakohaseid dokumente. Kohandatud kontrollväärtused tehakse kättesaadavaks F-gaaside portaalis.
3. 1. aprilliks *[väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta]* ja seejärel iga kolme aasta järel võivad tootjad ja importijad esitada F-gaaside portaali kaudu deklaratsiooni VIII lisas osutatud reservist kvootide saamiseks.
4. 31. detsembriks *[väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta]* ja seejärel iga aastal eraldab komisjon igale importijale ja tootjale kvoodid fluorosüivesinike turule laskmiseks vastavalt VIII lisale. Kvootidest teatatakse importijatele ja tootjatele F-gaaside portaali kaudu.
5. Kvootide eraldamine sõltub tasumisele kuuluva summa maksmisest, mis võrdub kolme euroga iga eraldatava kvoodi CO₂ ekvivalenttonni kohta. Importijaid ja tootjaid teavitatakse F-gaaside portaali kaudu järgmiseks kalendriaastaks neile eraldatud arvutatud maksimumkvoodi eest tasumisele kuuluvast kogusummast ja makse tegemise tähtajast. Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks tasumisele kuuluva summa maksmise meetodid ja üksikasjaliku korra. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Importijad ja tootjad võivad maksta ainult osa neile pakutud arvutatud maksimumkvoodi eest. Sellisel juhul eraldatakse neile importijatele ja tootjatele kvoot, mis vastab määratud tähtjaks tehtud maksele.

Komisjon jaotab kvoodi, mille eest ei ole määratud tähtjaks makset tehtud, tasuta ümber üksnes neile importijatele ja tootjatele, kes on tasunud oma esimeses lõigus osutatud arvutatud maksimumkvoodi eest tasumisele kuuluva kogusumma ja esitanud lõikes 3 osutatud deklaratsiooni. Jaotamise aluseks on iga importija või tootja osa kõigi arvutatud maksimumkvootide summast, mida neile importijatele ja tootjatele on pakutud ja mille eest nad on täielikult tasunud.

Komisjonil on õigus jätta VII lisas osutatud maksimumkogus täielikult jaotamata või eraldada lisakvoote ettevaatusabinõuna jaotamisperioodil ilmnevate rakendamisprobleemide korral.
6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta lõiget 5 seoses kvootide eraldamiseks makstavate summadega ja allesjäänud kvootide eraldamise mehhanismiga, kui see on vajalik, et vältida suuri häireid fluorosüivesinike turul, või kui mehhanism ei täida oma eesmärki ja sellel on soovimatu või tahtmatu mõju.
7. Kvootide eraldamisest saadud tulu käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõikele 5. See tulu eraldatakse programmile LIFE ja mitmeaastase finantsraamistiku rubriigile 7 (Euroopa avalik haldus), et katta käesoleva määruse rakendamise ja protokolli järgimise tagamise eesmärgil kvootide eraldamise, IT-teenuste ja litsentsimisüsteemide haldamisega tegelevate koosseisuväliste töötajatega seotud kulud. Pärast nende kulude katmist järele jääv tulu kantakse liidu üldeelarvesse.

Artikkel 18

Eraldatud kvootide registreerimise ja saamise tingimused

1. Kvoot eraldatakse ainult tootjatele või importijatele, kes on liidus asutatud või kes on volitanud liidus asutatud ainuesindaja, kes võtab täieliku vastutuse käesoleva määruse järgimise eest. Ainuesindaja võib olla sama, kes on volitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006⁴³ artikli 8 kohaselt.
2. Ainult neil importijatel ja tootjatel, kellel on kogemusi kemikaalidega kauplemisel kolmel järjestikusel aastal enne kvootide eraldamise perioodi, on lubatud esitada artikli 17 lõikes 3 osutatud deklaratsioon või saada selle alusel kvote vastavalt artikli 17 lõikele 4. Importijad ja tootjad esitavad taotluse korral komisjonile sellekohased tõendid.
3. F-gaaside portaalis registreerimiseks esitavad importijad ja tootjad füüsilise aadressi, kus äriühing asub ja tegutseb. Ainult üks ettevõtja peab olema registreeritud samal füüsilisel aadressil.

Artikli 17 lõike 3 kohase kvoodideklaratsiooni esitamiseks ja artikli 17 lõike 4 kohaseks kvoodi saamiseks ning kontrollväärtuste kindlaksmääramiseks vastavalt artikli 17 lõikele 1 käsitatakse kõiki sama tegeliku tulusaajaga ettevõtjaid ühe ettevõtjana. Artikli 17 lõike 1 kohasele kontrollväärtusele ja artikli 17 lõike 4 kohaselt eraldatud kvoodile on õigus ainult sellel ühel ettevõtjal, kes on registrisse kantud esimesena, kui tegelik tulusaaja ei ole märkinud teisiti.

Artikkel 19

Seadmete eeltäitmine fluorosüsivesinikega

1. Liidu turule ei lasta jahutusseadmeid, kliimaseadmeid ega soojuspumpasid, mis on täidetud fluorosüsivesinikega, mida ei ole käesolevas peatükis osutatud kvoodisüsteemis arvesse võetud.
2. Lõikes 1 osutatud eeltäidetud seadme turule laskmisel tagavad tootjad ja importijad, et vastavus lõikega 1 on täielikult dokumenteeritud, ning koostavad seda käsitleva vastavusdeklaratsiooni.

Vastavusdeklaratsiooni koostamisega võtavad seadmete tootjad ja importijad endale vastutuse käesoleva lõike ja lõike 1 nõuete järgimise eest.

Seadmete tootjad ja importijad säilitavad neid dokumente ja vastavusdeklaratsiooni vähemalt viis aastat pärast seadme turule laskmist ning teevad need taotluse korral liikmesriikide pädevatele asutustele ja komisjonile kättesaadavaks.

3. Kui lõikes 1 osutatud seadmetes sisalduvaid fluorosüsivesinikke ei ole enne seadme täitmist turule lastud, tagavad nende seadmete importijad, et hiljemalt 30. aprilliks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] ja seejärel igal aastal kinnitab F-gaaside portaalis registreeritud sõltumatu audiitor

⁴³

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

piisava kindlusega eelmise kalendriaasta dokumentide, vastavusdeklaratsiooni ja nende artikli 26 kohase aruande õigsuse.

Sõltumatu audiitor on kas

- (a) akrediteeritud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile⁴⁴2003/87/EÜ või
 - (b) akrediteeritud tõendama finantsaruandeid kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktidega.
4. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks üksikasjaliku korra, mis käsitleb lõikes 2 osutatud vastavusdeklaratsiooni, sõltumatu audiitori poolset tõendamist ja tõendajate akrediteerimist. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
5. Lõikes 1 osutatud seadmete importijad, kes ei ole liidus asutatud, volitavad liidus asutatud ainuesindaja, kes võtab täieliku vastutuse käesoleva määruse järgimise eest. Ainuesindaja võib olla sama, kes on volitatud määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 8 kohaselt.
6. Käesolevat artiklit ei kohaldata ettevõtjate suhtes, kes lasevad turule vähem kui 100 CO₂ ekvivalenttonni lõikes 1 osutatud seadmetes sisalduvaid fluorosüsivesinikke aastas.

Artikkel 20

F-gaaside portaal

1. Komisjon loob kvoodisüsteemi haldamiseks, impordi- ja ekspordilitsentside andmiseks ning aruandluseks elektroonilise süsteemi (edaspidi „F-gaaside portaal“) ning tagab selle toimimise.
2. Komisjon tagab F-gaaside portaali ühendamise Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga määrusega (EL) .../... [täielik viide lisatakse pärast kõnealuse määruse vastuvõtmist] loodud Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaatide vahetamise süsteemi kaudu.
3. Liikmesriigid tagavad oma riigisiseste tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ühendamise Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaatide vahetamise süsteemiga, et vahetada teavet F-gaaside portaaliga.
4. Ettevõtjatel peab olema F-gaaside portaalis kehtiv registreering enne fluoritud kasvuhoonegaaside ning fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate või käitamiseks neid gaase vajavate toodete ja seadmete importi või eksporti, välja arvatud ajutise ladustamise korral, järgmisteks toiminguteks:
 - (a) artikli 17 lõike 3 kohase deklaratsiooni esitamine;
 - (b) kvoodi saamine fluorosüsivesinike turule laskmiseks vastavalt artikli 17 lõikele 4 või kvoodi ülekandmine või vastuvõtmine vastavalt artikli 21 lõikele 1 või kvoodi kasutamiseks loa saamine vastavalt artikli 21 lõikele 2 või kvoodi kasutamise loa delegeerimine vastavalt artikli 21 lõikele 3;

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

- (c) fluorosüivesinike tarnimine või vastuvõtmine artikli 16 lõike 2 punktides a–e loetletud eesmärkidel;
- (d) artikli 26 kohast aruandlust eeldavate toimingute tegemine;
- (e) tootmisõiguste saamine vastavalt artiklile 14 ning artiklis 15 osutatud tootmisõiguste üleandmine või nende kasutamise lubamine ning nende vastuvõtmine või nende kasutamiseks loa saamine;
- (f) artikli 19 lõikes 3 ja artikli 26 lõikes 8 osutatud aruannete kontrollimine.

Registreering hakkab kehtima alles siis, kui komisjon on selle kinnitanud, ja kehtib seni, kuni komisjon ei ole seda peatanud või tühistanud või kui ettevõtja ei ole seda tagasi võtnud.

5. Kehtivat registreeringut F-gaaside portaalis impordi või ekspordi hetkel käsitatakse artikli 22 kohaselt nõutava litsentsina.
6. Komisjon tagab, niivõrd kui see on vajalik, rakendusaktidega F-gaaside portaali tõrgeteta toimimise. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
7. Liikmesriikide pädevatel asutustel, sealhulgas tolliasutustel, on juurdepääs F-gaaside portaali, et võimaldada asjakohaste nõuete rakendamist ja kontrolli. Tolliasutuste juurdepääs F-gaaside portaali tagatakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade kaudu.

Komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused tagavad F-gaaside portaalis sisalduvate andmete konfidentsiaalsuse.

8. Importijate ja tootjate taotlused F-gaaside portaalis registreeritud teabe parandamiseks seoses artikli 21 lõikes 1 osutatud kvootide ülekandmisega, artikli 21 lõikes 2 osutatud kvoodi kasutamise lubadega või artikli 21 lõikes 3 osutatud lubade delegeerimisega edastatakse komisjonile kõigi tehingus osalevate ettevõtjate nõusolekul põhjendamatult viivituse ja hiljemalt kvoodi ülekandmise või kvoodi kasutamise loa registreerimise aastale järgneva aasta 31. märtsiks ning seda põhjendatakse tõenditega, mis tõendavad, et tegemist on tehnilise veaga.

Olenemata esimeses lõigus sätestatud tingimustest lükatakse tagasi andmete parandamise taotlused, mis mõjutavad negatiivselt teiste aluseks olevas tehingus mitteosalevate importijate ja tootjate õigusi.

Artikkel 21

Kvootide ülekandmine ja luba kasutada kvote imporditud seadmetes olevate fluorosüivesinike turule laskmiseks

1. Kõik tootjad või importijad, kelle jaoks on vastavalt artikli 17 lõikele 1 määratud kontrollväärtus, võivad neile eraldatud kvoodi F-gaaside portaalis artikli 17 lõike 4 alusel üle kanda kõigi või osade koguste osas teisele liidus asutatud tootjale või importijale või teisele tootjale või importijale, keda esindab liidus artikli 18 lõikes 1 osutatud ainuesindaja.

Esimeses lõigus osutatud ülekantud kvooti ei tohi teist korda üle kanda.

2. Kõik tootjad või importijad, kelle jaoks on artikli 17 lõike 1 kohaselt kindlaks määratud kontrollväärtus, võivad F-gaaside portaalis lubada liidus asuval ettevõtjal

või ettevõtjal, keda esindab liidus artikli 19 lõikes 5 osutatud ainuesindaja, kasutada kogu oma kvooti või osa sellest artiklis 19 osutatud eeltäidetud seadmete impordiks.

Vastavaid fluorosüsivesinike koguseid käsitatakse volitava tootja või importija poolt turule lastuna loa andmise hetkel.

3. Kõik loa saanud ettevõtjad võivad lõike 2 kohaselt saadud kvoodi kasutamise loa delegeerida F-gaaside portaalis teisele ettevõtjale artiklis 19 osutatud eeltäidetud seadmete impordiks. Delegeeritud luba ei tohi teist korda delegeerida.
4. F-gaaside portaali kaudu tehtavad kvootide ülekandmised, kvoodi kasutamiseks antud load ja lubade delegeerimine on kehtivad üksnes juhul, kui vastuvõttev ettevõtja võtab need F-gaaside portaali kaudu vastu.

V PEATÜKK

KAUBANDUS

Artikkel 22

Import ja eksport

Fluoritud kasvuhoonegaaside ning neid gaase sisaldavate või käitamiseks neid gaase vajavate toodete ja seadmete impordi ja ekspordi korral, välja arvatud ajutise ladustamise korral, tuleb tolliasutustele esitada kehtiv litsents vastavalt artikli 20 lõikele 4.

Liitu imporditud fluoritud kasvuhoonegaase käsitatakse varem kasutamata gaasina.

Artikkel 23

Kaubanduse kontroll

1. Tolliasutused ja turujärelevalveasutused jõustavad käesolevas määruses impordi ja ekspordi suhtes sätestatud keelud ja muud piirangud.
2. Vabasse ringlusse lubamisel on käesoleva määrusega nõutud ja artikli 20 kohaselt F-gaaside portaalis registreeritud kvooti või kvoodi kasutamise luba omav ettevõtja tollideklaratsioonis märgitud importija.

Impordi puhul, välja arvatud vabasse ringlusse lubamine, on artikli 20 kohaselt F-gaaside portaalis registreeritud ettevõtja tollideklaratsioonis märgitud deklarant.

Ekspordi puhul on artikli 20 kohaselt F-gaaside portaalis registreeritud ettevõtja tollideklaratsioonis märgitud eksportija.
3. Fluoritud kasvuhoonegaaside ning neid gaase sisaldavate või käitamiseks neid gaase vajavate toodete ja seadmete impordi korral esitab tollideklaratsioonis või ajutise ladustamise deklaratsioonis märgitud importija, või kui importija ei ole kättesaadav, siis deklarant ning ekspordi puhul tollideklaratsioonis märgitud eksportija deklaratsioonis vajaduse korral järgmised andmed:
 - (a) registreerimisnumber F-gaaside portaalis;
 - (b) number ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise süsteemis (EORI-number);
 - (c) mahtkaubana tarnitavate gaaside ning toodete ja seadmete täitmiseks kasutatavate gaaside netomass;
 - (d) kauba kood, mille alla kaup on klassifitseeritud;

- (e) mahtkaubana tarnitavate gaaside ning toodetes ja seadmetes ja nende osades sisalduvate gaaside maht CO₂ ekvivalenttonnides.
4. Tolliasutused kontrollivad eelkõige, et vabasse ringlusse lubamise korral on tollideklaratsioonis märgitud importijal enne kauba vabasse ringlusse lubamist kvoot või kvoodi kasutamise load, nagu on nõutud käesolevas määruses. Samuti tagavad tolliasutused, et impordi korral registreeritakse tollideklaratsioonis märgitud importija, või kui importija ei ole kättesaadav, siis deklarant ning ekspordi puhul tollideklaratsioonis märgitud eksportija F-gaaside portaalis vastavalt artiklile 20.
 5. Vajaduse korral edastavad tolliasutused ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu F-gaaside portaali teabe kauba tollivormistuse kohta.
 6. Taastäidetavates mahutites olevate I lisas ja II lisa 1. jaos loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside importijad teevad vabasse ringlusse lubamisega seotud tollideklaratsiooni esitamise ajal tolliasutustele kättesaadavaks vastavusdeklaratsiooni koos tõenditega, mis kinnitavad mahuti taastäitmise eesmärgil tagastamise korda.
 7. Fluoritud kasvuhoonegaaside importijad teevad liidus vabasse ringlusse lubamisega seotud tollideklaratsiooni esitamise ajal tolliasutustele kättesaadavaks artikli 4 lõikes 5 osutatud tõendid.
 8. Vastavusdeklaratsioon ja artikli 19 lõikes 2 osutatud dokumendid tehakse tolliasutustele kättesaadavaks liidus vabasse ringlusse lubamisega seotud tollideklaratsiooni esitamise ajal.
 9. Tolliasutused kontrollivad käesolevas määruses sätestatud impordi- ja ekspordieeskirjade järgimist riskianalüüsil põhinevate kontrollide tegemisel tolli riskijuhtimise raamistiku kontekstis ja kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 46. Riskianalüüsis võetakse eelkõige arvesse kogu kättesaadavat teavet fluoritud kasvuhoonegaaside ebaseadusliku kaubanduse tõenäosuse kohta ning asjaomase ettevõtja varasemat nõuetele vastavust.
 10. Käesoleva määrusega hõlmatud gaaside ja toodete füüsilise tollikontrolli käigus kontrollib tolliasutus riskianalüüsi põhjal impordi ja ekspordi puhul eelkõige seda, kas
 - (a) esitatud kaup vastab litsentsis ja tollideklaratsioonis kirjeldatud kaubale;
 - (b) esitatud toote või seadme suhtes ei kohaldata artikli 11 lõigetes 1 ja 3 osutatud piiranguid;
 - (c) kaup on enne kauba vabasse ringlusse lubamist nõuetekohaselt märgistatud vastavalt artiklile 12.

Importija, või kui importija ei ole kättesaadav, siis deklarant või eksportija teeb oma litsentsi tolliasutustele kättesaadavaks määruse (EL) nr 952/2013 artikli 15 kohase kontrolli käigus.

11. Tolliasutused või turujärelevalveasutused võtavad kõik vajalikud meetmed, et ära hoida katseid importida või ekspordida käesoleva määrusega hõlmatud aineid ja tooteid, mida ei olnud juba lubatud territooriumile sisse tuua või sealt välja viia.
12. Tolliasutused konfiskeerivad või arestivad käesoleva määrusega keelatud ühekordselt täidetavad mahutid kõrvaldamiseks kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artiklitega 197 ja 198. Turujärelevalveasutused kõrvaldavad sellised mahutid turult või võtavad

need turult tagasi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1020⁴⁵ artikliga 16.

Muude käesoleva määrusega hõlmatud ainete, toodete ja seadmete puhul võib võtta alternatiivseid meetmeid, et ära hoida ebaseaduslikku importi, edasist tarnimist või eksporti, eelkõige juhul, kui fluorosüivesinikud lastakse turule mahtlastina või nendega täidetakse tooted ja seadmed, rikkudes käesolevas määruses sätestatud kvoodi- ja loanõudeid.

Käesolevale määrusele mittevastavate gaaside ning toodete ja seadmete reeksport on keelatud.

13. Liikmesriikide tolliasutused määravad või kiidavad heaks tolliasutused või muud kohad ning täpsustavad kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artiklitega 135 ja 267 nende asutuste ja kohtadeni viivad marsruudid I lisa loetletud fluoritud kasvuhoonegaaside ning artiklis 19 osutatud toodete ja seadmete tolliasutustele esitamiseks nende sisenemisel liidu tolliterritooriumile või sealt väljumisel. Kõnealused tolliasutused või kohad peavad olema piisavalt varustatud riskianalüüsil põhineva asjakohase füüsilise kontrolli tegemiseks ning olema teadlikud küsimustest, mis on seotud ebaseadusliku tegevuse ärahoidmisega käesoleva määruse alusel.

Ainult esimeses lõigus osutatud määratud või heakskiidetud kohad ja tolliasutused võivad algetada või lõpetada käesoleva määrusega hõlmatud gaaside ja toodete või seadmete transiidiprotseduuri.

Artikkel 24

Ebaseadusliku kaubanduse seire meetmed

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades lisaks käesolevas määruses sätestatud meetmetele täiendavad meetmed selliste fluoritud kasvuhoonegaaside ning neid gaase sisaldavate või käitamiseks neid gaase vajavate toodete ja seadmete seireks, mis on suunatud ajutisele ladustamisele või tolliprotseduurile, sealhulgas tolliladustamis- või vabatsooniprotseduurile või transiidile läbi liidu tolliterritooriumi, võttes aluseks sellise liikumisega seotud ebaseadusliku kaubanduse võimalike riskide hinnangu, sealhulgas turule lastud gaaside jälgimise metoodika, võttes arvesse selliste meetmete keskkonnakasu ja sotsiaal-majanduslikku mõju.

Artikkel 25

Kaubandus protokolliga hõlmamata riikide, piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide ja territooriumidega

1. Alates 1. jaanuarist 2028 on keelatud importida fluorosüivesinikke ning tooteid ja seadmeid, mis sisaldavad või mille käitamiseks on vaja neid gaase, riikidest või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonidelt või eksportida neid riikidesse või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonidele, kes ei ole nõustunud järgima nende gaaside suhtes kohaldatava protokolliga sätteid.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades õigusnormid, mida kohaldatakse mis tahes riigist või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonilt, mille suhtes

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1).

kohaldatakse lõiget 1, imporditud ja sinna või sellele organisatsioonile eksporditud selliste toodete ja seadmete liidus vabasse ringlusse lubamise ja ekspordi suhtes, mis on toodetud fluorosüsivesinikke kasutades, kuid ei sisalda gaase, mida saab käsitada fluorosüsivesinikena, ning õigusnormid selliste toodete ja seadmete identifitseerimise kohta. Kõnealuste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel võtab komisjon arvesse protokolliosaliste asjakohaseid otsuseid ning selliste toodete ja seadmete identifitseerimise eeskirjade osas protokolliosalistele antud korrapäraseid tehnilisi nõuandeid.

3. Erandina lõikest 1 võib komisjon anda rakendusaktidega loa fluorosüsivesinike ning fluorosüsivesinikke sisaldavate või käitamiseks neid gaase vajavate või ühe või mitme sellise gaasi abil toodetud seadmete kaubanduseks riigiga või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooniga, mille suhtes kohaldatakse lõiget 1, kuivõrd protokolliosaliste koosolekul on vastavalt protokollis artikli 4 lõikele 8 otsustatud, et asjaomane riik või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon täidab täielikult protokollis nõudeid ja on edastanud sellekohased andmed vastavalt protokollis artiklile 7. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
4. Kui lõike 2 alusel tehtud otsusest ei tulene teisiti, kohaldatakse lõiget 1 iga protokolliga hõlmamata territooriumi suhtes samal viisil, nagu seda kohaldatakse mis tahes riigi või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni suhtes, mille suhtes kohaldatakse lõiget 1.
5. Kui protokolliga hõlmamata territooriumi ametiasutused vastavad täielikult protokollis nõuetele ning on esitanud sellekohased protokollis artiklis 7 täpsustatud andmed, võib komisjon otsustada rakendusaktidega, et käesoleva artikli lõike 1 mõningaid või kõiki sätteid ei kohaldata selle territooriumi suhtes. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VI PEATÜKK

ARUANDLUS JA HEITEANDMETE KOGUMINE

Artikkel 26

Ettevõtjate esitatavad aruanded

1. 31. märtsiks [*väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta*] ja seejärel igal aastal esitab iga tootja, importija ja eksportija, kes tootis, importis või eksportis eelmisel kalendriaastal fluorosüsivesinikke või koguseid, mis ületasid ühe tonni või 100 CO₂ ekvivalenttonni muid fluoritud kasvuhoonegaase, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal. Käesolevat lõiget kohaldatakse ka kõigi ettevõtjate suhtes, kes saavad kvoodi artikli 21 lõike 1 kohaselt.

31. märtsiks [*väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta*] ja seejärel igal aastal esitab iga importija või tootja, kellele on eraldatud kvoot vastavalt artikli 17 lõikele 4 või kes on saanud kvote vastavalt artikli 21 lõikele 1, kuid ei ole eelneval kalendriaastal ühtegi fluorosüsivesinike kogust turule lasknud, komisjonile aruande tegevuse puudumise kohta.

2. 31. märtsiks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] ja seejärel igal aastal esitab iga ettevõtja, kes hävitas eelmisel kalendriaastal fluorosüsivesinikke või koguseid, mis ületasid ühe tonni või 100 CO₂ ekvivalenttonni muid fluoritud kasvuhoonegaase, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
3. 31. märtsiks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] teatab iga ettevõtja, kes kasutas eelneval kalendriaastal 1 000 CO₂ ekvivalenttonni või rohkem I lisas loetletud fluoritud kasvuhoonegaase lähteainena, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
4. 31. märtsiks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] esitab iga ettevõtja, kes laskis eelneval kalendriaastal turule 100 CO₂ ekvivalenttonni või rohkem fluorosüsivesinikke või 500 CO₂ ekvivalenttonni või rohkem toodetes ja seadmetes sisalduvaid fluoritud kasvuhoonegaase, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
5. 31. märtsiks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] ja seejärel igal aastal esitab iga ettevõtja, kes sai artikli 16 lõikes 2 osutatud mis tahes koguses fluorosüsivesinikke, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.

31. märtsiks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] ja seejärel igal aastal esitab iga tootja või importija, kes laskis turule fluorosüsivesinikke farmatseutiliste toimeainete manustamiseks ette nähtud dosaatorinhalaatorite tootmiseks, komisjonile IX lisas märgitud andmed. Selliste dosaatorinhalaatorite tootjad esitavad komisjonile IX lisas märgitud andmed saadud fluorosüsivesinike kohta.
6. 31. märtsiks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] ja seejärel igal aastal esitab iga ettevõtja, kes taasväärtustas koguseid, mis ületasid ühe tonni või 100 CO₂ ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase, komisjonile IX lisas märgitud andmed iga kõnealuse aine kohta asjaomasel kalendriaastal.
7. 30. aprilliks [väljaannete talitus: paun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] esitab iga seadmete importija, kes laskis turule artiklis 19 osutatud eeltäidetud seadmeid, mis sisaldavad vähemalt 1 000 CO₂ ekvivalenttonni fluorosüsivesinikke, ja kui neid fluorosüsivesinikke ei ole enne seadmete täitmist turule lastud, komisjonile artikli 19 lõike 3 kohaselt väljastatud kontrolliaruande.
8. 30. aprilliks [väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aasta] ja pärast seda igal aastal tagab iga ettevõtja, kes teatab lõike 1 kohaselt, et ta laskis eelneval kalendriaastal turule 1 000 CO₂ ekvivalenttonni või rohkem fluorosüsivesinikke, lisaks, et tema aruande õigsust kinnitab piisava kindlusega sõltumatu audiitor. Audiitor peab olema registreeritud F-gaaside portaalis ja ta peab olema kas:
 - (a) akrediteeritud vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ või
 - (b) akrediteeritud tõendama finantsaruandeid kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktidega.

Artikli 16 lõike 2 punktis c osutatud tehinguid kontrollitakse olenemata asjaomastest kogustest.

Komisjon võib nõuda, et ettevõtja tagaks, et tema aruande õigsust kinnitab piisava kindlusega sõltumatu audiitor, olenemata asjaomastest kogustest, kui on vaja kinnitada, et ta järgib käesoleva määruse kohaseid eeskirju.

Komisjon võib rakendusaktidega täpsustada aruannete tõendamise ja tõendajate akrediteerimise üksikasjad. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. Kogu käesolevas artiklis osutatud aruandlus ja kontroll toimub F-gaaside portaali kaudu.

Komisjon võib rakendusaktidega määrata kindlaks käesolevas artiklis osutatud aruannete esitamise vormi. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 27

Heiteandmete kogumine

Liikmesriigid kehtestavad käesolevas määruses osutatud asjakohaste sektorite jaoks aruandlussüsteemi, mille eesmärk on saada heitkoguste kohta andmeid.

Liikmesriigid võimaldavad vajaduse korral artikli 7 kohaselt kogutud teabe salvestamist keskse elektroonilise süsteemi kaudu.

VII PEATÜKK

TÄITMISE TAGAMINE

Artikkel 28

Koostöö ja teabevahetus

1. Liikmesriikide pädevad asutused, sealhulgas tolliasutused, turujärelevalveasutused, keskkonnaasutused ja muud kontrollifunktsioone täitvad asutused teevad koostööd omavahel, teiste liikmesriikide pädevate asutustega, komisjoniga ja vajaduse korral kolmandate riikide haldusasutustega, et tagada käesoleva määruse järgimine.

Kui tolli riskijuhtimise raamistiku nõuetekohase rakendamise tagamiseks on vaja teha koostööd tolliasutustega, esitavad pädevad asutused tollile kogu vajaliku teabe kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikega 2.

2. Kui liikmesriigi tolliasutused, turujärelevalveasutus või muu pädev asutus on avastanud käesoleva määruse rikkumise, teavitab see pädev asutus keskkonnaasutust, või kui see ei ole asjakohane, muud asutust, kes vastutab karistuste täitmisele pööramise eest vastavalt artiklile 31.
3. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevatel asutustel on tõhus juurdepääs käesoleva määruse täitmise tagamiseks vajalikule teabele ja selle teabe vahetus nende vahel. Selline teave hõlmab tolliga seotud andmeid, teavet omandilise kuuluvuse ja finantsseisundi, keskkonnarikkumiste ning F-gaaside portaalis salvestatud andmete kohta.

See teave tehakse kättesaadavaks ka teiste liikmesriikide pädevatele asutustele ja komisjonile, kui see on vajalik käesoleva määruse täitmise tagamiseks. Pädevad asutused teatavad komisjonile viivitamata artikli 16 lõike 1 rikkumisest.

4. Pädevad asutused hoiatavad teiste liikmesriikide pädevaid asutusi, kui nad avastavad käesoleva määruse rikkumise, mis võib mõjutada rohkem kui üht liikmesriiki. Pädevad asutused teatavad eelkõige teiste liikmesriikide pädevatele asutustele, kui nad avastavad turul asjaomase toote, mis ei vasta käesolevale määrusele, et võimaldada sellise toote arestimist, konfiskeerimist või turult kõrvaldamist või tagasivõtmist.

Tolli riskiteabe vahetamiseks kasutatakse tolli riskijuhtimissüsteemi.

Tolliasutused vahetavad ka asjakohast teavet käesoleva määruse sätete rikkumise kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 515/97⁴⁶ ning taotlevad vajaduse korral abi teistelt liikmesriikidelt ja komisjonilt.

Artikkel 29

Kontrollikohustus

1. Liikmesriikide pädevad asutused kontrollivad, kas ettevõtjad täidavad käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi.
2. Kontrollide tegemisel järgitakse riskipõhist lähenemisviisi, mille puhul võetakse eelkõige arvesse kohustuste varasemat täitmist, konkreetse toote käesoleva määruse sätetele mittevastavuse ohtu ning muud asjakohast teavet, mis on saadud komisjonilt, riiklikelt tolliasutustelt, turujärelevalveasutustelt ja keskkonnaasutustelt või kolmandate riikide pädevatelt asutustelt.

Pädevad asutused teevad kontrolle ka siis, kui neil on tõendeid või muud asjakohast teavet, sealhulgas kolmandate isikute esitatud põhjendatud kahtluste alusel, mis on seotud võimaliku käesolevale määrusele mittevastavusega.

Liikmesriikide pädevad asutused korraldavad ka kontrolle, mida komisjon käesolevale määrusele vastavuse tagamiseks vajalikuks peab.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kontrollid hõlmavad asjakohase sagedusega kohapealseid kontrollkäike ettevõtetesse ning asjakohaste dokumentide ja seadmete kontrolli.

Kontrolle tehakse ettevõtjat ette hoiatamata, v.a juhul, kui eelnev teavitamine on tõhusa kontrolli tagamiseks vajalik. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjad osutavad pädevatele asutustele kogu vajalikku abi, et võimaldada kõnealustel asutustel teha käesolevas artiklis sätestatud kontrolle.

4. Pädevad asutused dokumenteerivad kontrollid ja märgivad dokumentidesse eelkõige kontrollide laadi ja tulemused ning mittevastavuse korral võetud meetmed. Kõikide kontrollide dokumente säilitatakse vähemalt viis aastat.
5. Teise liikmesriigi taotluse korral võib liikmesriik kontrollida ettevõtjaid, keda kahtlustatakse käesoleva määrusega hõlmatud gaaside ning toodete ja seadmete ebaseaduslikus veos ja kes tegutsevad selle liikmesriigi territooriumil. Taotlevat liikmesriiki teavitatakse otsusest viivitamata.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 1997. aasta määrus (EÜ) nr 515/97 liikmesriikide haldusasutuste vastastikusest abist ning haldusasutuste ja komisjoni vahelisest koostööst tolli- ja põllumajandusküsimusi käsitlevate õigusaktide nõutava kohaldamise tagamiseks (EÜT L 82, 22.3.1997, lk 1).

6. Selleks et täita käesoleva määruse kohaseid ülesandeid, on komisjonil õigus saada kogu vajalik teave liikmesriikide valitsustelt ja pädevatelt asutustelt ning ettevõtjatelt. Ettevõtjalt teabe taotlemisel saadab komisjon ühtlasi taotluse koopia pädevale asutusele selles liikmesriigis, mille territooriumil on ettevõtja asukoht.
7. Komisjon võtab asjakohased meetmed küllaldase teabevahetuse ja koostöö soodustamiseks liikmesriikide pädevate asutuste vahel ning liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni vahel. Komisjon võtab asjakohased meetmed, et kaitsta vastavalt käesolevale artiklile saadud teabe konfidentsiaalsust.

Artikkel 30

Rikkumisest teatamine ja rikkumisest teatajate kaitse

Käesoleva määruse rikkumisest teatamise ja sellistest rikkumistest teatajate kaitse suhtes kohaldatakse direktiivi (EL) 2019/1937.

VIII PEATÜKK

KARISTUSED, NÕUANDEFOORUM, KOMITEEMENETLUS JA DELEGEERITUD VOLITUSTE RAKENDAMINE

Artikkel 31

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad komisjonile nimetatud normidest ja meetmetest 1. jaanuariks [väljaannete talitus: *palun sisestada aasta = üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva*] ning teavitavad teda viivitamata kõigist nende hilisematest muudatustest.
2. Ilma et see piiraks direktiivist 2008/99/EÜ tulenevaid liikmesriikide kohustusi, annavad liikmesriigid kooskõlas siseriikliku õigusega pädevatele asutustele õiguse määrata kõnealuste rikkumiste suhtes asjakohaseid halduskaristusi ja võtta muid haldusmeetmeid.
3. Liikmesriigid tagavad, et karistuste tase ja liik on asjakohased ja proportsionaalsed ning et nende kohaldamisel võetakse arvesse vähemalt järgmisi kriteeriume:
 - (a) rikkumise liik ja laad;
 - (b) asjaolu, kas rikkumine oli tahtlik või tulenes hooletusest;
 - (c) käesoleva määruse varasemad rikkumised vastutava ettevõtja poolt;
 - (d) vastutava ettevõtja finantsseisund;
 - (e) rikkumisest saadud või oodatav majanduslik kasu.
4. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused saavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldada vähemalt järgmisi karistusi:

- (a) rahatrahvid;
 - (b) ebaseaduslikult saadud kaupade või ettevõtja poolt rikkumisest saadud tulude konfiskeerimine või arestimine;
 - (c) tegevusloa peatamine või kehtetuks tunnistamine toimingute puhul, mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse.
5. Fluoritud kasvuhoonegaaside või neid gaase sisaldavate või käitamiseks neid gaase vajavate toodete ja seadmete ebaseadusliku tootmise, impordi, ekspordi, turule laskmise või kasutamise korral näevad liikmesriigid ette maksimaalsed haldustrahvid, mis on vähemalt viis korda suuremad kui asjaomaste gaaside või toodete ja seadmete turuväärtus. Kui rikkumine kordub viie aasta jooksul, näevad liikmesriigid ette maksimaalsed haldustrahvid, mis on vähemalt kaheksa korda suuremad kui asjaomaste gaaside või toodete ja seadmete väärtus.
- Artikli 4 lõike 1 rikkumise korral kajastatakse võimalikku mõju kliimale, võttes haldustrahvi määramisel arvesse CO₂ hinda.
6. Lisaks lõikes 1 osutatud karistustele võib ettevõtjatele, kes on ületanud oma fluorosüivesinike turule laskmise kvoodimäära, mis on neile eraldatud vastavalt artikli 17 lõikele 4 või kantud neile üle vastavalt artikli 21 lõikele 1, eraldada ületamise tuvastamisele järgneval jaotusperioodil üksnes vähendatud kvoodi.
- Vähendamise koguse arvutamiseks võetakse 200 % kogusest, mille võrra kvooti ületati. Kui vähendamise kogus on suurem kui artikli 17 lõike 4 kohaselt ületamise tuvastamisele järgnevaks jaotusperioodiks eraldatav kvoot, ei eraldata ettevõtjale asjaomaseks jaotusperioodiks kvooti ning järgmisteks jaotusperioodideks ette nähtud kvooti vähendatakse samamoodi, kuni vähendatav kogus on täies mahus maha arvatud. Vähendus(ed) registreeritakse F-gaaside portaalis.

Artikkel 32

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 8 lõikes 8, artikli 12 lõikes 17, artikli 16 lõikes 3, artikli 17 lõikes 6, artiklis 24, artikli 25 lõikes 2 ja artiklis 35 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks [*alates määruse kohaldamise alguse kuupäevast*].
3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artikli 8 lõikes 8, artikli 12 lõikes 17, artikli 16 lõikes 3, artikli 17 lõikes 6, artiklis 24, artikli 25 lõikes 2 ja artiklis 35 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 8 lõike 8, artikli 12 lõike 17, artikli 16 lõike 3, artikli 17 lõike 6, artikli 24, artikli 25 lõike 2 ja artikli 35 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 33

Nõuandefoorum

Komisjon loob nõuandefoorumi, et anda nõu ja oskusteavet seoses käesoleva määruse rakendamisega. Nimetatud nõuandefoorumi töökorra määrab kindlaks komisjon ning see avaldatakse.

Artikkel 34

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab fluoritud kasvuhoonegaaside komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

IX PEATÜKK

ÜLEMINERU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 35

Läbivaatamine

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte I, II, III ja VI lisa muutmiseks seoses loetletud gaaside globaalse soojendamise potentsiaaliga, kui see on vajalik, pidades silmas valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli vastu võetud uusi hindamisaruandeid või Montreali protokollu teadusliku hindamise komisjoni (SAP) uusi aruandeid.

1. jaanuariks 2033 avaldab komisjon aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta.

Artikkel 36

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 517/2014 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid määrusele (EL) nr 517/2014 tõlgendatakse viidetena käesolevale määrusele ja loetakse vastavalt X lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 37

Direktiivi (EL) 2019/1937 muutmine

Direktiivi (EL) 2019/1937 lisa I osa E jao punkti 2 lisatakse järgmine alapunkt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) [*väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse number*], milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014 [*väljaannete talitus: palun sisestada ELT viide käesolevale määrusele*].

Artikkel 38

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist [*väljaannete talitus: palun sisestada aasta, mis järgneb käesoleva määruse jõustumise aastale*].

Artikli 20 lõikeid 2 ja 3 ning artikli 23 lõiget 5 kohaldatakse alates:

- (a) [[1. märtsist 2023] kuupäev = kohaldamise alguse kuupäev, mis on märgitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määruse (EL) nr 952/2013 lisa fluoritud kasvuhoonegaase käsitlevat osa] määruse (EL) 952/2013 artiklis 201 osutatud vabasse ringlusse lubamise puhul;
- (b) [[1. märtsist 2025] kuupäev = kohaldamise alguse kuupäev, mis on märgitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määruse (EL) nr 952/2013 lisa fluoritud kasvuhoonegaase käsitlevat osa] muude kui punktis a osutatud impordiprotseduuride ja ekspordi puhul.

Artikli 17 lõiget 5 kohaldatakse alates [*väljaannete talitus: palun sisestada käesoleva määruse kohaldamise alguse aastale järgnev aasta*].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourgis,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

Sisukord

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	42
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	42
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	42
1.3.	Ettepanek/algatus käsitleb	42
1.4.	Eesmärgid	42
1.4.1.	Üldeesmärgid	42
1.4.2.	Läbivaatamise erieesmärgid	42
1.4.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	43
1.4.4.	Tulemusnäitajad	43
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	44
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	44
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.	46
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	46
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega	47
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang	47
1.6.	Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju	48
1.7.	Ettenähtud eelarve täitmise viisid	48
2.	HALDUSMEETMED	48
2.1.	Järelevalve ja aruandluse eeskirjad	48
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id)	49
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	49
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta	49
2.2.3.	Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)	49
2.3.	Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed	49
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	51
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	51

3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	52
3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	52
3.2.2.	Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)	54
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	55
3.2.4.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	57
3.2.5.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	57
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele	58

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse fluoritud kasvuhoonegaase ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 517/2014

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Kliimameetmed

Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond

Jaotis 9. Keskkond ja kliimameetmed

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☐ uut meedet

☐ uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁴⁷

☒ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Kavandatava ELi F-gaaside määruse üldeesmärgid on:

- vältida F-gaaside heidet, aidates seeläbi kaasa ELi kliimaeesmärkide saavutamisele;
- tagada osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokolli kohaste fluorosüsivesinikega seotud kohustuste täitmine.

1.4.2. Läbivaatamise erieesmärgid

Fluoritud kasvuhoonegaase käsitleva määruse (EL) nr 517/2014 (F-gaaside määrus) läbivaatamise erieesmärgid:

- täiendavalt vähendada F-gaaside heidet, et veelgi tulemuslikumalt aidata saavutada vähemalt 55 % vähendamise eesmärki 2030. aastaks ja CO₂-neutraalsuse eesmärki 2050. aastaks;

⁴⁷

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

- viia F-gaase käsitlevad ELi eeskirjad täielikult vastavusse Montreali protokolliga, et vältida nõuete täitmata jätmist;
- tõhustada rakendamist ja jõustamist ning kvoodisüsteemi toimimist ja F-gaaside alternatiivide alast koolitust;
- parandada järelevalvet ja aruandlust, et täita olemasolevad lüngad ning parandada nõuetelevastavuse tagamiseks protsesside ja andmete kvaliteeti;
- suurendada selgust ja sisemist sidusust, et parandada eeskirjade mõistmist ja rakendamist.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju abisaajatele/sihtrühmale.

Läbivaatamise erieesmärk A:

heite kumulatiivne vähenemine ligikaudu 40 miljoni CO₂ ekvivalenttonni võrra 2030. aastaks ja ligikaudu 310 miljoni CO₂ ekvivalenttonni võrra 2050. aastaks, lisaks heite vähenemisele, mida on juba eeldatud kehtivas F-gaaside määruuses. Kavandatud muudatused toovad kaasa kulude kokkuhoiu üldiselt ja paljudes majanduse allsektorites ning edendavad innovatsiooni ja keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid ning mõned sektorid saavad pikemas perspektiivis kasu suuremast tootlikkusest, teadusuuringutest ja tööhõivest.

Läbivaatamise erieesmärk B:

protokolli täielik järgimine seoses HFCdega seotud kohustustega.

Läbivaatamise erieesmärk C:

ebaseaduslikku tegevust vähendatakse, eelkõige tänu täpsematele eeskirjadele HFCde impordi kohta ning üleminekule kvoodi tasuta eraldamiselt selle eest hinna küsimisele (3 eurot CO₂ ekvivalenttonni kohta). Mõned uued meetmed suurendavad mõõdukalt tööstuse ja liikmesriikide ametiasutuste halduskoormust. Lisaks vähendab kvoodihinna rakendamine kasu, mida kvoodiomanikud saavad HFCde hinnaerinevusest ELi ja maailmaturu vahel. Kvoodihinna rakendamine suurendab märkimisväärselt komisjoni koormust lisaks juba niigi ulatuslikele jõupingutustele kvoodisüsteemi haldamiseks, arendamiseks, hooldamiseks ja käitamiseks ning F-gaaside ja osoonikihti kahandavate ainete suhtes kohaldatavate Montreali protokolli litsentsimisnõuete rakendamiseks.

Läbivaatamise erieesmärk D:

järelevalve on põhjalikum ning võimaldab hinnata edusamme ja teha kindlaks tulevased ohud. Samuti on see tõhusam, kuna ühtlustatakse aruandlus- ja kontrollikohustuste künniseid ja kuupäevi ning protsess on digitaliseeritud.

Läbivaatamise erieesmärk E:

määruse parem järgimine ja koostoime muude poliitikavaldkondadega.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Eesmärk A: võrrelda 2030. aastaks mudeldatud heitetaset määruse (EL) nr 525/2013 kohaselt teatatud tegeliku heitega.

Eesmärk B: vältida Montreali protokolliga rakenduskomitee otsuseid seoses ELi ja selle liikmesriikide vastavusega HFCsid käsitlevatele Montreali protokolliga eeskirjadele.

Eesmärk C: kvoodisüsteemi toimimise kohta kogutud andmed ning tööstuse ja liikmesriikide tagasiside, sealhulgas nende tajutav ebaseadusliku tegevuse tase.

Eesmärk D: sidusrühmade ja liikmesriikide tagasiside aruandlusprotsessi kohta ja vastavuskontrolli kogemused.

Eesmärk E: sidusrühmade ja liikmesriikide tagasiside tajutava selguse kohta ja sidususe kohta muude poliitikavaldkondadega.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

2021. aastal muutis EL oma kliimaeesmärgi ambitsioonikamaks määrusega (EL) 2021/1119 (**Euroopa kliimamäärus**). Kliimamäärusega kehtestatakse siduv eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ja saavutada kliimanetraalsus 2050. aastaks. Määrus põhineb 2030. aasta kliimaeesmärgi kaval,⁴⁸ milles rõhutatakse, et kliimameetmeid on vaja kõigis sektorites ning et **kõik meie majanduse CO₂ heite vähendamise seisukohast olulised poliitikavahendid peavad toimima sidusalt**. Selleks tegi komisjon oma ettepanekus muuta määrust (EL) 2018/842 (**jõupingutuste jagamise määrus**) ettepaneku suurendada liikmesriikide siduvaid iga-aastaseid kasvuhoonegaaside heite eesmärgi aastatel 2021–2030 sektorites, mis ei ole hõlmatud olemasoleva ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga (HKS).⁴⁹

F-gaaside heited on suure soojendamisvõimega kasvuhoonegaasid, mida võetakse arvesse liikmesriikide kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkides. Praegu moodustab F-gaaside heide peaaegu 5 % nende eesmärkidega hõlmatud kasvuhoonegaaside koguheitest. Kavandatud F-gaaside määrusega **toetatakse veelgi liikmesriike nende jõupingutustes saavutada oma riiklikud kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgid** kõige kulutõhusamal viisil. Kavandatavas määruses järgitakse samu lähenemisviise nagu kehtivas määruses, mida üldiselt peetakse üsna tõhusaks. Siiski jääksime ilma heast võimalusest, kui jätaksime rakendamata kasutamata potentsiaali F-gaaside heite edasiseks vähendamiseks mõõdukate kuludega. Samuti on vaja tagada täielik vastavus Montreali protokolliga Kigali muudatusele, milles lepiti rahvusvaheliselt kokku pärast kehtiva F-gaaside määruse vastuvõtmist. Lisaks tuleb tagada, et määrust oleks võimalik jõustada tulemuslikumalt ja tõhusamalt.

Määrus on **vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides** ning selles nõutakse, et liikmesriigid ajakohastaksid koolitus- ja sertifitseerimisprogramme kooskõlas läbivaadatud rakendusaktidega ühe aasta jooksul pärast määruse kohaldamise alguskuupäeva. Liikmesriigid peavad kohandama ka F-gaaside määruse rikkumise

⁴⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine: investeerimine kliimanetraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“ (COM(2020) 562 final).

⁴⁹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused (COM(2021) 555 final).

eest määratavaid karistusi ühe aasta jooksul pärast määruse kohaldamise kuupäeva. Pädevate asutuste, sealhulgas tolli- ja järelevalveasutuste kohustusi selgitatakse läbivaadatud määruses, et parandada kontrolli ja jõustamist.

Euroopa Keskkonnaamet (EEA) peab oma aruandlusvahendit F-gaaside kohta aru andvate ettevõtjate jaoks veidi kohandama, kuna aruandlusnõuded on muutunud.

Komisjon peab jätkuvalt tagama HFCde kvoodi- ja kaubanduslitsentside süsteemi (mis hõlmab praegu umbes 5 000 ettevõtjat) täieliku rakendamise. Eeldades, et kavandatavat määrust hakatakse kohaldama alates 2024. aastast, peab komisjon tagama alljärgneva.

2023 ja 2024

- F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi pidev majutamine, käitamine ja hooldus ning arendus seoses F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi ning liikmesriikide tolli IT-süsteemide vahelise andmevahetusega maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna vahetussüsteemi kaudu, mis on ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna keskne komponent, ning asjakohased andmeturbemeetmed.
- Seoste kindlakstegemine Euroopa Keskkonnaametis kasutatava aruandlusmooduliga ja vajaduse korral (kui läbivaatamisel ilmneb vajadus) täiendamine, eelkõige seoses kontrollimooduliga.
- F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi IT-arenduste ettevalmistamine, et täiendada praegust IT-süsteemi uute funktsioonidega, mis võimaldavad rakendada määruse ja teiste õigusaktide ettepanekutega kavandatud muudatusi, eelkõige seoses kvoodi eest maksmise protsessiga, ja parandada seoseid osoonikihti kahandavate ainete määrusega.
- Tegevus- ja haldusalased jõupingutused, mis on seotud kvoodi eraldamise ja registreerimise nõuete muutmise ettevalmistamisega, sealhulgas tulude kogumisega.
- Asjakohaste rakendusmeetmete vastuvõtmine.

2025

- F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi edasiarendamine ja uute funktsioonide töölerakendamine.
- Uue kontrollimooduli töölerakendamine ja käivitamine.
- ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna ja Euroopa Keskkonnaameti aruandlusmooduli kaudu toimuva andmevahetusega seotud ülesannete jätkamine.
- Uue kavandatud kvoodi eraldamise ettevalmistamine ja rakendamine ning tulude kogumise protsess.

2026 ja hiljem

- HFCde läbivaadatud kvoodisüsteemi ning F-gaaside portaali ja HFC litsentsimise süsteemi täielik rakendamine.
- F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi IT-vahendite hooldus.

- Montreali protokoll on täieliku täitmise tagamiseks vajalike süsteemide nõuetekohase rakendamise ja toimimise tagamiseks on vaja piisavaid ja stabiilseid ressursse.

Võttes arvesse, et kvoodiomanikud saavad neile eraldatud kvoodist kasu, näib olevat asjakohane kasutada kvoodihinnast saadavat tulu, kui see on kätte saadud, süsteemi rakendamise kulude katmiseks. Montreali protokoll nõuete tõttu nii fluorosüsivesinike kui ka osoonikihti kahandavate ainete kohta, vajalike ühenduste loomiseks Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga ja parema jõustamise hõlbustamiseks tehakse ettepanek kasutada kvoodi müügist saadud tulu nende nõutavate tegevustega seotud kulude katmiseks. Ülejäänud tulu kohta tehakse ettepanek tagastada see ELi eelarvesse sihtotstarbena tuluna. Kuni kvoodi eraldamisest tulu saamiseni peab rakenduskulud kandma komisjon.

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Määruse meetmed on seotud toodete ja seadmetega, millega kaubeldakse ELi ühtsel turul. Meetmed on seotud ka vajadusega täita Montreali protokolli tulenevaid kohustusi ELi tasandil. Nende meetmete võtmine ELi tasandil ei ole mitte ainult kõige tõhusam, vaid sama hästi kui võimatu oleks tagada Montreali protokoll järgimine 27 erineva siseriikliku eeskirja ja kauplemislubade süsteemi kaudu. Seda kinnitab täielikult hindamine (mõjuhinnangu 5. lisa).

- 1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Kehtiv F-gaaside määrus võeti vastu 2014. aastal ja see tugineb esimesele, 2006. aasta F-gaaside määrusele. Kehtiva F-gaaside määruse hindamine näitab, et määrus on olnud enamasti tõhus.

Siiski tuleb lahendada mõned probleemid (vt eespool läbivaatamise erieesmärgid). Käesolevas ettepanekus käsitletakse neid küsimusi erinevate meetmete abil, mis põhinevad saadud kogemustel.

Seoses kvoodi- ja litsentsimisüsteemi rakendamisega on jõustamisprobleemid ja mitterahuldav ebaseadusliku impordi tase ohustanud keskkonnaalast terviklikkust, ausate kauplejate konkurentsivõimet ja ELi mainet. Lisaks alahinnati tõsiselt komisjoni poolt praeguse määruse rakendamiseks vajalikku haldustööd, sest:

- kvoodiomanike arv suurenes ettenägematult järsult (100 HFCde importijalt umbes 2 000 importijale);
- kaasotsustamismenetluse käigus võeti arvesse ka fluorosüsivesinikke sisaldavate seadmete importijaid (veel 3 000 ettevõtjat);
- ebaseadusliku impordiga võitlemiseks oli vaja võtta palju meetmeid, sealhulgas teha ulatuslikku tööd selleks, et valmistada ette ühendusi Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga;
- IT-turvet oli vaja pidevalt suurendada.

Komisjon on seni ressursse ümber paigutanud ja tuginenud teenuste hankimisele turult. Pikaajaliselt ei ole see siiski jätkusuutlik lahendus, võttes arvesse, et käesoleva ettepaneku uute meetmetega nõutakse veelgi rohkem vahendeid, et komisjon saaks neid ELi tasandil rakendada.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega*

Ettepanekuga ei nõuta ELi eelarvest täiendavaid vahendeid. Küll aga hakkab kvoodisüsteem kvoodi müügist tooma igal aastal tulu, mis suuresti ületab summasid, mida on vaja selleks, et katta kõik fluoroüsivesinike kvoodisüsteemi toimimise, hooldamise ja arendamise ning Montreali protokolliga nõutud kauplemislubadega seotud kulud ning Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga ühenduste loomise kulud.

Pärast nende IT- ja halduskulude katmist kantakse märkimisväärne jääktulu liidu eelarvesse sihtotstarbeta tuluna.

Kvoodi müügist saadavat **maksimaalset** tulu (3 eurot CO₂ ekvivalenttonni kohta) vähendatakse järk-järgult 125 miljonilt eurolt 2024. aastal 20 miljoni euroni 2036. aastal, vt tabel punktis 3.3.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Tehakse ettepanek, et kuni kvoodi müügist saadava tulu saamiseni tagab komisjon vahendite ümberpaigutamise kaudu HFCde kvoodisüsteemi ning HFCde ja osoonikihti kahandavate ainetega seotud kaubanduslitsentside süsteemi jätkuva rakendamise Montreali protokollil alusel. Kui tulu on kätte saadud, rahastatakse osa rakendamisega seotud ülesannetest kvoodi müügiga süsteemi kasutavatele ja sellest kasu saavatele ettevõtjatele.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ Piiratud kestusega

- ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

✓ Piiramatu kestusega

- ✓ – Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2023–2025,
- ✓ millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁵⁰

✓ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ✓ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- ☐ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
- ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused”.*

Märkused

Ettepaneku artiklis 26 nõutud aruandluse puhul vastutab rakendamise eest EEA.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Järelevalve ja hindamise eeskirju kirjeldatakse F-gaaside määrase ettepaneku artiklites 26 ja 34.

⁵⁰

Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

Komisjon jälgib ja hindab jätkuvalt ka F-gaaside määrase kohaldamisel tehtud edusamme; määrase kohaselt peavad ettevõtjad, kelle suhtes kehtib aruandluskohustus, esitama komisjonile aastaaruande oma tegevuse kohta, mille suhtes kohaldatakse teatavaid künniseid.

EEA haldab jätkuvalt ettevõtteandmete varamu (BDR), mille kaudu toimub nii äriühingute aruannete esitamine komisjonile kui ka Montreali protokolliga kohane aruandlus ELi tasandil.

Komisjon teeb ka korrapäraselt uuringuid mitmesuguste ELi kliimapoliitika oluliste tahkude kohta.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Käesoleva ettepaneku rakendamine nõuab personali ümberpaigutamist komisjonis (ettevalmistavas etapis aastatel 2023–2025). Pärast uue kavandatud kvoodi eraldamise rakendamist, tulude kogumise protsessi ja tulu kättesaamist ning võimalike muude seonduvate ülesannete täitmist tuleks halduskulude katmiseks vajalikke vahendeid rahastada aga tuludest.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Raskused IT-süsteemide õigeaegsel ajakohastamisel.

Praeguse F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi arendamise ja kasutamise käigus saadud kogemuste põhjal võib eeldada, et eduka kohandamise oluline tegur on süsteemi õigeaegne edasiarendamine, sealhulgas tulude kogumise süsteemi loomine.

Riskide minimeerimiseks tuleks võimaluste piires ette näha tulude kogumise ja sellega seotud ülesannete edasiandmine.

Komisjon tagab jätkuvalt, et on kehtestatud menetlused F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi arengu jälgimiseks, pidades silmas planeerimise ja kuludega seotud eesmärgi, ning F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi toimimise jälgimiseks, sealhulgas selle integreerimiseks Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtsesse teeninduskeskkonda, pidades silmas tehnilise väljundi, kulutõhususe, turvalisuse ja teenuse kvaliteediga seotud eesmärgi.

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

Ettepanekuga ei kaasne uusi olulisi kontrole/riske, mida olemasolev sisekontrolli raamistik ei kataks. Kavandatud ei ole muid erimeetmeid peale finantsmääruse kohaldamise.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Kohaldatakse kliimameetmete peadirektoraadi pettuse ennetamise ja avastamise strateegiat.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu	liik			
	Nr	Liigendatud/liigendamata[1]	EFTA riigid[2]	kandidaatriigid[3]	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
3	09 01 01 01	Liigendamata	JAH	EI	EI	EI
3	09 02 03	Liigendatud	JAH	EI	EI	EI
7	20 02 06 01	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	20 02 06 02	Liigendamata	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse: ei kohaldata

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

DG: CLIMA			2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Tegevusassigneeringud								
09 02 03	Kulukohustused	(1)	0,541	0,410	0,280	0,200	0,200	1,631
	Maksed	(2)	0,541	0,410	0,280	0,200	0,200	1,631
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud								
09 01 01 01		(3)	0,560	0,840	0,840	0,840	0,560	3,640
DG CLIMA assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1 + 3	1,101	1,250	1,120	1,040	0,760	5,271
	Maksed	= 2 + 3	1,101	1,250	1,120	1,040	0,760	5,271

Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,541	0,410	0,280	0,200	0,200	1,631
	Maksed	(5)	0,541	0,410	0,280	0,200	0,200	1,631
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,560	0,840	0,840	0,840	0,560	3,640
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 3 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	1,101	1,250	1,120	1,04	0,76	5,271
	Maksed	= 5 + 6	1,101	1,250	1,120	1,04	0,76	5,271

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (võrdlussumma)	Kulukohustused	= 4 + 6	1,101	1,250	1,120	1,040	0,760	5,271
	Maksed	= 5 + 6	1,101	1,250	1,120	1,040	0,760	5,271

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantssselgituse lisas](#) (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE võrku talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

		2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
DG: CLIMA							
Personalikulud (heakskiidetud eelarve)		0,785	1,452	1,452	0,942	0,942	5,573
Personalikulud (sihtotstarbelistest tuludest rahastatavad koosseisuvälised töötajad)		–	–	–	0,510	0,510	1,020
Muud halduskulud		0,008	0,008	0,004	–	–	0,020
DG CLIMA KOKKU	Assigneeringud	0,793	1,460	1,456	1,452	1,452	6,613

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,793	1,460	1,456	1,452	1,452	6,613
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	1,894	2,710	2,576	2,492	2,212	11,884
	Maksed	1,894	2,710	2,576	2,492	2,212	11,884

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

			2023		2024		2025		2026		2027		Kokku	
Märkige eesmärgid ja väljundid	VÄLJUNDID													
	Väljundi liik[1]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu
F-gaaside portaali ja litsentsimissüsteemi IT-süsteemi kavandamine ja arendamine	QTM või teenuslepingud	0,140	2	0,280	2	0,280		0,000		0,000		–		0,560
F-gaaside portaali ja HFCde litsentsimise süsteemi arendamine ning uute funktsioonide töölerakendamine, sealhulgas kvoodi eraldamise ja müügi protsessi rakendamine	QTM või teenuslepingud	0,140	2	0,280	4	0,560	6	0,840	6	0,840	4	0,560		3,080
EU CSW-CERTEX / Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ⁵¹	TAXUDi vastastikuse mõistmise memorandum			0,541		0,410		0,280		0,200		0,200		1,631
KOKKU			4	1,101	6	1,250	6	1,120	6	1,040	4	0,760	0	5,271

⁵¹ Alates 2026. aastast on ette nähtud 0,200 miljoni euro suurune iga-aastane hoolduskulu, et säilitada ühendus EU CSW-CERTEXi / Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU						
Personalikulud (heakskiidetud eelarve)	0,785	1,452	1,452	0,942	0,942	5,573
Personalikulud (sihtotstarbelistest tuludest rahastatavad koosseisuvälised töötajad)	–	–	–	0,510	0,510	1,020
Muud halduskulud	0,008	0,008	0,004	–	–	0,020
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,793	1,460	1,456	1,452	1,452	6,613

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7⁵² välja jäävad kulud						
Personalikulud	–	–	–	–	–	–
Muud halduskulud	0,560	0,840	0,840	0,840	0,560	3,640
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,560	0,840	0,840	0,840	0,560	3,640

KOKKU	1,353	2,300	2,296	2,292	2,012	10,253
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁵²

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	2023	2024	2025	2026	2027
•Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)					
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	5	6	6	6	6
20 01 02 03 (delegatsioonides)					
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)					
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)					
Muud eelarveread (märkige)					
•Kosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁵³					
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	0	6	6		
20 02 01 (sihtotstarbelistest tuludest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)				6	6
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored spetsialistid delegatsioonides)					
XX 01 xx yy zz ⁵⁴	- peakorteris				
	- delegatsioonides				
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)					
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)					
Muud eelarveread (märkige)					
KOKKU	5	12	12	12	12

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Rangema järkjärgulise vähendamise rakendamine, sealhulgas seoses tootmise, rahvusvaheliste kohustustega vastavusse viimise ning keelustamist käsitlevate terviklikumate ja komplekssemate õigusaktidega
Kosseisuvälised töötajad	Abi kvoodi- ja litsentsimissüsteemi operatiivjuhtimisel, sealhulgas hinnakujundusel

⁵³ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad; riikide lähetatud eksperdid; renditööjõud; noored spetsialistid delegatsioonides.

⁵⁴ Tegevusassigneeringutest rahastatavate kosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ✓ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Vajalikud rahalised vahendid leitakse programmi LIFE rahastamispaketist ja/või kvoodi eraldamise hinnast saadavast tulust.

- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruuses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

.

- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ✓ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☐ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.
- ☒ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☒ muudele tuludele
 - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁵⁵				
		2023	2024	2025	2026	2027
Artikkel 6 2 1 1 Keskonna ja kliimameetmete programm Sihtotstarbeline tulu	–	–	125,000	125,000	125,000	53,000

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

20 02 01 – (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)

09 01 01 01 – keskkonna ja kliimameetmete programmi (LIFE) toetuskulud

09 02 03 – kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine

Muud märkused (nt tuludele avalduva mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Eelarve sisaldab kvoodi eraldamise hinnast saadavat tulu. Tehakse ettepanek, et HFCde kvoodisüsteemi (sh uue kvoodimüügi mudeli) ning Montreali protokolliga nõutava F-gaaside ja osoonikihti kahandavate ainete litsentsimisüsteemi arendamist, käitamist, hooldust ja küberturvalisust ning vajalikke ühendusi Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonnaga ja parema jõustamise toetamist rahastatakse kogutud tulust.

Pärast nende IT- ja halduskulude katmist kantakse jääktulu liidu eelarvesse sihtotstarbeta tuluna.

Kvoodi müügist saadav **maksimaalne** tulu hinnaga 3 eurot CO₂ ekvivalenttonni kohta on esitatud järgmises tabelis. **Tegelik tulu on mõnevõrra väiksem**, sest (väike) osa üldkvoodist eraldatakse endiselt tasuta. Tasulise kvoodi ja tasuta kvoodi jaotus ei ole ette teada, kuid siiski eeldatakse, et väga suur osa maksimaalsest kvoodimahust eraldatakse tasuta eest. Tehakse ettepanek, et komisjon võib kindlaksmääratud kvoodihinda vajaduse korral väga konkreetsete asjaolude tõttu muuta.

Maksimaalne hinnanguline aastatulu miljonites eurodes:

2025–2026 125

2027–2029 53

⁵⁵

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

2030–2032	27
2033–2035	25
2036–2038	20